

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 8 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inzerati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 9.

V Ljubljani, dne 2. marca 1911.

Leto XXIV.

Šel je po svetu, Bog ve, kam.

Zdrav je naš rod. Otroci so po naših kmečkih rodbinah veliko število. Komaj se vidijo naše skrbne, trpljenja in skrbi vajene matere iz kopice mladih nagajivcev, toliko jih je. Ko pa dorastejo, se razležejo kakor miške po svetu, s trebuhom za kruhom. Doma pa manjka delavnih rok. Na stotine jih gre v domača mesta, da tam prodajo svoje moči in ofrlijo sprideno mestno kri; na tisoče pa na tuje, Bog ve kam.

Časopisi nam prinašajo novice o njih, ki nas vzdramijo, da mislimo nanje. Žalostna so večinoma ta poročila, ki nam poročajo, da so se na Nemškem kje v kaki jami ponesrečili tudi Slovenci, da je tam v daljnji Koloradi ali kje drugje v Ameriki nenadna, silovita smrt pobrala cvetoče slovenske može njihovim družinam. Naši bratje in sestre so, in menda ni odveč, če se pričnemo nekoliko bolj zanimati zanje.

Koliko je naših ljudi na tujem? Ne mi sami, ne država ne ve odgovora. Samo za Zvezne ameriške države imamo nekaj podatkov, ki nam jih daje ameriški izseljevalni urad. Tujec šteje naše ljudi, kakor da so zanj važnejši, nego za nas. In te številke imajo veliko v sebi.

Slovenci so se jeli v večjem številu izseljevati v Severno Ameriko šele krog leta 1890. Prej je samo sempatja kdo poizkušal najti srečo onstran oceana. Prvi naši izseljenci so bili katoliški duhovniki, ki jih je gnala verska gorečnost v tujino, na čelu jim naš ponos, v duhu svetosti umrli škof Baraga, ki je leta 1831. zapustil domovino ter šel oznanjati Krista poganskim Indiancem. Krog leta 1863 se je naselilo nekaj naših rojakov v Čikagi in

Jovi. V Novem Jorku so prvi naši izseljenci iz leta 1878. Od leta 1890 pa že moramo računati slovenske izseljence v Ameriko na stotine; od leta 1895 pa že na tisoče. Danes jih štejejo približno — natančnih številk nihče ne ve — nad 100.000. Porazdeljeni so zlasti po severno-atlantski in severni pokrajini; na jugu jih je le malo. Približno se jih šteje po posameznih državah: v Pensilvaniji 25.000, v Ohaji (Ohio) 15.000, v Illinoisu nad 10.000, v Mičigenu (Michigan) 7000, v Minosoti 12.000, v Koloradi 10.000, v Montani 5000, v Kaliforniji 5000, v Kansasu 3000, v Vošingtonu (Washington) 15.000 (večinoma kmetov) in še nekaj tisoč drugod v Utahu, Vajomingu (Wyoming), Ajdahu (Idaho) in Nju Jorku.

Število naših izseljencev narašča vsako leto. Samo, kadar so v Ameriki veliki štrajki, kakor n. pr. leta 1904, ali če zastaja veliki obrt, kakor leta 1908 in 1909, gre nekoliko nazaj. Amerikanci računajo Slovence s Hrvati vred. Po večletnih izkušnjah smemo s precejšnjo gotovostjo trditi, da je v številu hrvaških in slovenskih izseljencev Slovencev najmanj ena tretjina. Od leta 1901 do konca leta 1910 se je izselilo 309.727 Slovencev in Hrvatov (brez Dalmatincev in Bošnjakov, ker te čudni ameriški urad šteje zase) v Zvezne države. Od teh štejejo Slovencev: leta 1901 6000, leta 1902 deset tisoč, leta 1903 11 tisoč, leta 1904 sedem tisoč, leta 1905 12 tisoč, leta 1906 15 tisoč, leta 1907 15 tisoč, leta 1908 sedem tisoč, leta 1909 sedem tisoč, leta 1910 13 tisoč. Vseh skupaj torej 103.000, okroglo sto tisoč. Od teh se jih stalno vrne kakih 25 od sto. Iz zadnjih deset let imamo torej krog 75.000 svojih rojakov v Severni Ameriki. Priznavati moramo, da te številke ne pomenjajo samo izgube, če se postavimo na zgolj

denarno stališče. Denarja je brez dvojbe veliko prišlo od pridnih izseljencev v domovino in marsikako posestvo, ki je bilo bobnu že blizu, se je osvobodilo dolga in ohranilo svoji družini. Ne moremo pa imeti zaprtih oči pred veliko škodo, ki jo ima naše ljudstvo, obseženo v navedenih številkah: Mnogo družin je razbitih, mnogo src skvarjenih, mnogo teles pohabljenih. Dolarjev je lepo število, a drže se jih solze in kri, znoj in trpljenje, pa tudi silno mnogo dušnega gorja.

Pozabiti pa tudi ne smemo, da so z izseljenci izgubi ogromno našega premoženja. Po ameriških podatkih je imel vsak naših izseljencev povprek po 15 dolarjev gotovine pri sebi, ko je stopil na suho. To že znaša 7.500.000 K za sto tisoč ljudi. Vožnja po ladji stane na medkrovu, kjer se vozijo naši, povprek po 170 kron; 30 kron moramo računati najmanj za železnico in druge izdatke; potemtaka pride najmanj na izseljenca potnih stroškov 200 kron; za sto tisoč oseb torej 20 milijonov. Če je torej prišlo nazaj v domovino 27 milijonov 500.000 K, so s tem šele pokriti dejanski stroški, ki so jih izdali izseljenci; njihovo delo, ki ga znajo Amerikanci nakladati z vrhan, aere, je še zastoj.

K imenovani vsoti moramo prišteti še vozne stroške tistih, kateri so se med tem časom vrnili in ki znašajo brez dvojbe nad 5 milijonov kron. Splošno važno je pa tudi to-le: Zaslužek od naših izseljencev spravijo v žep skoraj brez izjeme tuji kapitalisti, ki imajo v svoji lasti velike parobrodne družbe. Naši ljudje se vozijo s Hamburg-Amerika s severno nemškim Lojdom, s Holand-Amerika, z Red-Star ali pa s splošno prekoatlantsko družbo (Compagnie generale Transatlantique). Vse te družbe so izključno

tjuje in v naši državi ne ostane niti beliča od njih. Ladje se delajo samo na tujem; naša industrija nima nobenega deleža pri tem in dobiček spravijo izključno le tujci v svoje žepce. Nekaj malega se pelje izseljencev iz Trsta z Austro-Amerikana, kakor se imenuje parobrodna družba, ki ima vsaj avstrijsko ime. Ta družba daje pač delati svoje ladje v Avstriji in imajo torej avstrijski obrtniki in delavci svoj zaslužek pri nji; kapitala (18 milijonov kron) je pa polovica v nemških rokah, da torej tudi tukaj ostane le polovica dobička, ko bi ga kaj bilo, v domači državi. Z naših ljudi krevjo bogate ameriški kapitalisti, z našim denarjem pa delajo profite tujje parobrodne družbe in tuji obrtniki in delavci imajo na naš račun delo in zaslužek.

Tako je. Tarnati tu ne pomaga prav nič; treba je resnega dela, da se te bolezni ozdravimo. Naše skupno delo mora predvsem povzdigniti gospodarstvo doma in z dalekosežnimi napravami omogočiti, da bodo domače pridne roke dobile doma dela in kruha. Temu namenu služi naša stranka; v ta namen delujejo naši politiki in zanj se trudijo naše gospodarske organizacije. Nove železnice, ki se potegujejo zanje naša ljudska stranka in izraba vodnih sil, ki jo izkuša izpeljati naša stranka v kranjskem deželnem zboru, — so že na dnevnem redu. Kdor ima kaj pameti in kaj srca, pozdravlja z veseljem to naše delo, ker samo s tem se bo, kolikor je sploh mogoče, zaprečilo, da ne bodo zdihovale naše matere, žene in neveste: Šel je po svetu, Bog ve kam ...

Deželni zbor.

DRUGA SEJA.

Že zadnji »Domoljub« je prinesel najvažnejše sklepe iz te seje, zato jih ne bomo še enkrat priobčevali. Danes prinašamo le razpravo kakor se je vršila.

Poročevalec profesor Jarc

je podal odsekovne predloge in jih utemeljil tako:

»Zadružna zveza« šteje okroglo 300 zadrug v deželi, ki imajo 75.000 članov in 180 milijonov K prometa. Delež znašajo 2.200.000 K in rezervni zakladi pa 1.700.000 K. To je največja gospodarska organizacija v deželi. Toda dežela do zadnjega časa ni čisto nič pospeševala »Zadružne zveze«. Kar je storjenega, je storila »Zadružna zveza« sama in pa njene zadruge. Druge dežele so za svoje zadružništvo vse drugače skrbale. Štajerska je že leta 1900 posodila deželni zadružni organizaciji 400.000 K. V Dalmaciji je plačala dežela revizorja in potovalnega učitelja, dajala zadrugam brezplačno knjige in blagajne ter še 100.000 K letne podpore. In tako so podpirale zadružništvo tudi Solnograška, Galicijska, Moravska, Češka, Goriška in kjerkoli so imeli kaj smisla in srca za

zadružništvo. Skrajni čas je, da tudi naša dežela kaj stori za zadružništvo. (Živahno odobravanje.)

Potem zavrača zlobno hujskanje zoper Zadružno in Gospodarsko zvezo. Kjer je bilo kaj nezdravega je uredila »Zadružna zveza« sama. Pri nekaterih likvidacijah so imeli člani celo efektivni dobiček. (Cujte! Cujte!)

Vseučiliški zaklad, ki se sedaj posodi »Zadružni zvezi«, je bil mrtev in ni pospeševal vseučiliškega vprašanja prav nič. (Klici: »Tako je!«) Namen naših predlogov je, spraviti zadružništvo za vselej na pravi tir in mu zagotoviti zdrav napredek! (Živahno ploskanje in odobravanje.) V imenu veleposestnikov je govoril potem

grof Barbo,

ki ima sicer nekaj malenkostnih pomislekov, a vendar podpira predloge.

Za njim je prišel na vrsto **dr. Tavčar**, ki je začel protestovati. Odkar komandira le še razvaline liberalne stranke si mož pomaga iz zadrege s protesti, ker je ta način opozicije najbolj komot in tudi otročji. V njegovem klubu so ljudje, ki so predloge pozdravljali z vsem srcem in z vso pametjo kolikor jo še imajo, ki pa vendar ni dovolj velika, da bi ne bili preperečiji govora dr. Tavčarja, ki je vsa dolga leta kruto se boril proti našemu zadružništvu. On je kriv, da dežela ni podpirala zadružništva. On je tudi narekoval našim zadrugam konkurze, a konkurzi so najštevilnejši in najhujši pri zadrugah, ki so se razvile pod okriljem njegove stranke. »Vi, gospodje, za vsem nekaj skrivate!« Tako je končal dr. Tavčar potem, ko je potočil prisiljeno solzo za vseučiliškim fondom. Ni se pa čisto nič potrudil, da bi prečital predloge odsekov, ki so vendar dovolj jasni.

Načelnik S. L. S.

dr. Šusteršič,

je odgovarjal obema predgovornikoma. Najprej se je pečal s pomisleki grofa Barbota.

Grof Barbo je proti temu, da bi dežela svoj denar nalagala pri kreditnih zadrugah. Toda pogoji pod katerimi se nalaga so taki, da vsi pomisleki grofa Barbota padejo, če pravi, da zadruge denar rabijo, ker delajo z njim kupčije, mu je treba odvrniti, da deluje tako tudi vsaka banka in kljub temu dežela svoj denar v banke nalaga. Odsek stavi ta predlog zato, da dežela javnosti pokaže, da ima do naših zadružnih kreditnih zavodov isto zaupanje kakor do drugih. (Živahno odobravanje.) Isto velja tudi glede garancije dveh milijonov za zadružništvo. Grof Barbo misli, da bi utegnila okolnost, da dežela garantira za zadružništvo, zapeljati zadruge do lahkomišljenosti. Te skrbi jaz nimam!

Danes bomo določili, da podpiramo samo eno organizacijo, katero postavi-

mo pod kontrolo dežele. To bomo nadzirali, vsled česar bo izključeno, da bi šle zadruge kakšno stranpot. (Dobro!) Mi vendar ne bomo podpirali zadrug, ki niso pri nobeni zvezi ali pa ki se nočejo podvreči nadzorstvu dežele. (Tako je!) Sedaj pa prihajam k velikim skrbem gospoda načelnika narodno-napredne stranke. (Veselosť. Klici: »Je že ušel!«) Njemu se zdi, da ni prav, da se je to zasedanje zlorabilo, da se je izvršil predlog, ki je v razpravi. Na katere določbe deželne ustave se dr. Tavčar ozira, ne vem. Take določbe, da se ne bi smel vložiti kak nujen predlog ne poznam. Zadeva, za katero se gre, je pa nujna in pereča, da je pa do tega prišlo, ravno naša stranka nima nobene krivde. (Živahno pritrdjevanje.) Ni naša krivda, da moramo sedaj reči naši javnosti: Ne boj se! To in to je uničeno, a naše zadružništvo stoji trdno in se muno-bene reči pod božjim solncem ni bati. (Živahno odobravanje.) V zadružništvu je tvoja prihodnost, slovensko ljudstvo, ne skrbite nič in delajte dalje na njegovem procvitu. (Dolgotrajno ploskanje.) Da je bilo treba to reči, je posledica polomov, katerih nismo mi krivi, in na katerih tudi mi udeleženi nismo. (Višnikar nekaj ugovarja. Dr. Šusteršič mu zabrusi: Vi morate to najbolj vedeti, vi ste tudi eden izmed tistih, ki niso nič krivi. Vi ste prostovoljno prevzeli posel predsednika likvidacijskega odbora, zato ste pa prišli še v nevarnost, da pridete pod ključ. Velik krohot.) Kot stranka nismo pri teh polomih nič udeleženi, a deželni poslanci smo, in varovati moramo pri tej stvari splošne koristi. (Odobravanje.) Dr. Tavčar je dejal, da je bil odsek nepostavno izvoljen. Vprašam ga, zakaj ni protestiral dopoldne, ko se je odsek volil. Takrat ni nič protestiral, ampak voliti se je dal. (Veselosť.)

Dr. Tavčar je protestiral zoper neodkritosrčnost, ki smo jo baje pokazali z vložitvijo svojih predlogov. Jaz ne vidim nobene neodkritosrčnosti, zahrbtnosti in ne vem kaj še. Moj predlog je bil dopoldne prebran in izrečeno je bilo, naj odsek že v prihodnji seji stavi primerne predloge. Dr. Tavčar je temu pritril, se je dal izvoliti v odsek in se je odsekovne seje tudi udeležil. V odseku je imel vsak pravico postaviti predloge. Jarc jih je stavil, a dr. Tavčar ni stavil nobenega. Jaz sem želel, da bi bil tudi dr. Tavčar stavil katerega, pa sem zastoj čakal. Na naši strani ni nobene neodkritosrčnosti! Neodkritosrčnost in skrivanje je na vaši strani! (Veliko pritrdjevanje.)

Iz vseh predlogov odseka so pobrali nam nasprotni gospodje vun enega samega. Vzeli so samo rozino iz potice namreč »Glavno posojilnico«. (Velika veselost.) Za vse drugo pa nečejo glasovati. To je pristranost! A tudi za vašo stranko bi bilo boljše, če bi bili tudi

druge točke sprejeli. (Klici: Tako je!) Jaz stojim na stališču, da moramo vse sile zastaviti, da pride združništvo ven iz strankarstva. (Dolgotrajno odobravanje in ploskanje.) Če so zadruge solidne, potem je vseeno, h kateri stranki pripadajo slučajno tisti, ki jih upravljajo. In te reelne zadruge je treba ščititi, ker se gre za del narodnega premoženja! Mi nismo za to tukaj, da bi delali politiko trenutnih uspehov, ampak da delamo za ves narod reelno in solidno politiko! Zadržništvo v naši deželi je treba centralizirati in odpraviti neždravo konkurenco, ki zadržništvo le kvari. Mi imamo dolžnost na to delati in danes predlagamo, da stopi centralizirano zadržništvo v okrilje dežele. Ako dr. Tavčar trdi, da bi se ne smelo posoditi vseučiliškega zaklada Zadržni zvezi brez najvišje sankcije, ta njegove trditve ne drži. Vseučiliški zaklad je bil sklenjen brez kake sankcije posoditi komur ga hoče. Ta ugovor dr. Tavčarja je bil zelo nepotreben. Kar pa zaklad sam zadeva, se ž njim vprašanje slovenskega vseučilišča niti za eno sekundo ne pospeši. (Tako je!)

Bila bi sploh velika škoda, ako bi v slučaju, da država vseučilišče ustanovi, dežela morala tako ogromno vsoto žrtvovati, država sploh ne bo gledala na to, kadar vseučilišče ustanovi, ali imamo mi za to kakšen zaklad na razpolago ali pa ne. Kar pa zadeva tisto frazo dr. Tavčarjevo, da se je s tem slovensko vseučilišče pokopalo, imam odgovoriti le še to, da izkušnja zadnjih let kaže, da tisti, ki so slovensko vseučiliško vprašanje neprestano kompromitirali, sedijo ravno v liberalnih vrstah. (Po teh besedah nastane v zbornici velik vihar in ogorčenje, naperjeno proti liberalcem. Govoru našega načelnika ploskajo.)

Ravno tako kakor prvi liberalni govornik je začel tudi dr. Triller s protesti, tudi se je pečal po svoji stari navadi s škofom, se kregal zaradi vseučiliškega zaklada. In potem je dejal, da bi bilo bolj prav, da bi se iz vseučiliškega zaklada dajale podpore profesorjem, ki spišejo kake bukvice. (Ogorčeni vzkliki: Ali ne dajemo? Ali ne plačujemo honorarjev?) Glede »Glavne posojilnice« pa predlaga, da se subvencija zviša na 100.000 K. (Aha! Za pošteno zadržništvo nič! Za sleparje pa koj 100.000 kron!) Tega moža je zmrcvaril in osmešil

dr. Lampe.

Dr. Triller vidi v predlogih odseka glede pospeševanja zadržništva pogrom na liberalne denarne zavode. Tega jaz ne razumem. Če ima zadržništvo isto vest in so njeni računi v redu, če je poslovanje denarnega zavoda pravilno, bo prišel rad pred deželni zbor in bo pokazal račune ter se podvrgel reviji.

Pogrom bi bil le tedaj, ako je kaj zavodov, ki nimajo čiste vesti in čistih računov. (Viharno odobravanje.) Če obstojajo v naši deželi taki zavodi, je naša sveta dolžnost, da takim zavodom ustavimo poslovanje. (Veliko pritrdjevanje.) Dr. Triller govori o slabem vtisu, ki ga bo napravilo v javnosti, ako se vseučiliški zaklad posodi zadržništvu. Vprašam, katera pa je tista javnost, ki se bo razburjala? To je par ponesrečenih postopačev v Ljubljani. (Viharno odobravanje.) To so ljudje, ki sebe nazivljajo časnikarje, pa tega imena ne zaslužijo! Ta javnost se ne bo nikoli pomirila, ker le od tega živi, da namenoma laže in bližnjiku čast krade! Žalostno bi bilo, ako bi se na take ljudi ozirali. (Burno pritrdjevanje.) Zadržna zveza bi tudi brez tega posojila izhajala. Toda mi hočemo pokazati, da hočemo storiti vsi, kar le moremo, da branimo tisto zadržništvo, ki je bilo doslej brez varstva izpostavljeno napadom vsakega cigana. (Viharno ploskanje.) Dr. Triller nikdar ne more govoriti, da bi se ne spomnil kakega škofa, mežnarja ali kapucina. (Veselost.) Zadnjič smo govorili o cestah, kanalih po Ljubljani in danes o zadržništvu, dr. Triller je pa vselej prišel na škofo, fajmoštre in kapucine. (Veselost.) Deželni odbor je vse storil, da so se slovenske šolske knjige tiskale. Liberalci so vedno vpili, kako so potrebne, storili pa niso nič. Noben liberalen založnik ni hotel ničesar riskirati. Šele Katoliško tiskovno društvo je z velikimi žrtvami založilo knjige. (Čujte! Čujte!) Profesorji se ne morejo pritoževati, deželni odbor jim je plačeval obilne honorarje. Obžalujem, da je prišel ta napad od liberalne strani. (Dr. Šusteršič: Prihodnjič si bo treba te gospode natančneje ogledati.) Pravim: Odslej ne bomo dali nobene nagrade več za nobeno knjigo, ako ne bo res potrebna, ne pa, da bi nekateri profesorji brez potrebe začeli pisati knjige, le zato, da bi honorar vlekli! (Odobravanje. Klic: In dopust dobivali!) Dr. Trillerjev predlog, naj se za žrtve »Glavne posojilnice« poviša donesek od 50.000 K na 100.000 K, je samo pesek v oči. Ako bi mi rekli — 100.000 K damo, bi on rekel: Dajmo 200.000 K. (Klic: Kar dá naj jih! Veselost.) Nasprotniki naši na eni strani vpijejo, da denar vun mečemo in se s skrbjo vprašujejo, kje bomo dobili denar, na drugi strani pa hočejo imeti namesto 50.000 kron kar 100.000 K. (Živahno odobravanje.) Nazadnje je nasprotnike vzel v žehto še

dr. Krek.

Gospodje! Razprava o tej zadevi se je popolnoma tako vršila, kakor je vsak od nas naprej vedel. (Veselost.) Samo bojim se, da bi mi, ki smo danes videli te gospode in njihove argumente, ne postali preveč prevzetni. (Velik smeh.) Da bi spričo njihove žalostne

figure ne začeli preveč misliti o sebi. (Viharna veselost.) Mi smo prav dobro vedeli, da bodo ti gospodje naši nasprotniki trdili dve stvari, in sicer, da je slovensko vseučilišče pokopano in pa, da je Zadržna zveza falitna. (Dr. Triller se izgovarja: Tega ni nobeden rekel.) Da! Vi ste rekli, da bo dežela Zadržni zvezi dala denar, ker ga ji manjka, če ga ji pa manjka, je primanjkljaj in je dovolj jasno, da se je od vaše strani hotelo to izraziti, kar sem sedaj povedal. (Dr. Triller: Mi smo lojalni!) Na vašo lojalnost presneto malo dam. (Smeh.) Potem dokazuje, da kupčija, ki jo sklepa Zadržna zveza z deželo, nikakor ni tako sijajna, kakor si kdo misli. Za nadzorovanje 540 zadržug bo treba pomnožiti število revizorjev tako, da bodo veljali več, kakor pa znaša letna podpora dežele. Za tem je prešel na vseučiliški fond. Tukaj je treba jasno govoriti. Na naše ljudstvo nobena reč tako malo ne vpliva, kakor fraza. In vsakdanja fraza in bedarija je, kar so danes liberalni govorniki glede vseučilišča govorili. (Klici: Tako je!) Vseučiliški zaklad ni za vseučilišče prav nič pomenil. Jaz, ki sem kot član slovenske državnozbornske delegacije o vseh fazah boja za slovensko vseučilišče natančno poučen, vem, da ta zaklad ni igral nobene vloge v vprašanju ustanovitve vseučilišča. Vem pa tudi, da se je ta zaklad porodil v eni najbolj zmešanih glav, kar jih je kdaj bilo. (Hribar! Op. poroč. Viharno pritrdjevanje.) Vas pri tej reči samo to boli, da smo zopet eno konfuzijo tega človeka odkrili. (Viharno ploskanje.) Na ves glas povem: Jaz sem bil tisti, ki sem sprožil misel, da se v pospeševanje za naš narod tako važnega zadržništva porabi vseučiliški zaklad kot posojilo in da se mu zato da pameten namen. Če hočete, prevzamem jaz tudi za to vso odgovornost! (Klici naših poslancev: Ni treba! Vsi prevzamemo tako odgovornost!) Vas vseh skupaj se nič ne bojim in naše ljudstvo bo na naše umetno ogorčenje imelo le en odgovor: Smejalo se vam bo, smejalo samo, kakor se je vam v prošlosti, kakor se vam danes in se vam bo tudi v bodoče. (Vsa zbornica mu je viharno pritrdjevala.)

V sklepnem govoru je poročevalec profesor Jarc opomnil dr. Trillerja, ki se je nekaj nosil zaradi šolskih knjig, naj nekega svojega prijatelja rajši opozori na to, da spiše učno knjigo fizike, za katero je dobil honorar in dopust, mesto da po političnih shodih okoli agitira!

Dr. Pegan: To je Reisner! Sedaj nastane velik hrup in ogorčenje zlasti proti dr. Trillerju, ki je skušal Reisnerja zagovarjati. Fej! Fej! 600 kron je dobil predujema in dopust. Pa ni nič naredil. Na shodih pa zabavlja proti naši stranki in nam očita, da ne podpiramo šolstva. Ta vihar je trajal kakih

deset minut. Ko se poleže, poročevalec kmalu konča. Nato se vrši glasovanje. Vsi predlogi so bili sprejeti. Dr. Triller in Reisner ne bosta kmalu pozabila tega v vsakem oziru zgodovinskega dne!

Političen pregled

AVSTRIJSKA DELEGACIJA.

Preteklo sredo, dne 22. svečana so se začele polne (plenarne) seje avstrijske delegacije. V razpravi je bil proračun zunanjega ministrstva. Delegatje so izražali razne nazore, misli in želje o naši zunanji politiki. Delegat Deugan se je toplo zavzemal za to, naj bi trozvezne velesile začele delovati na razoroženje, da bi potem ne bilo treba visokih izdatkov za armado in vojno brodogradnjo, ter je predlagal resolucijo, naj se skliče v ta namen mednarodna konferenca o tej stvari.

Delegat Klofač je grajal politiko zunanjega ministra Erentala, ki se je hotel začetkoma oprostiti vpliva Nemčije in medtem ko je prej Avstrija sledila in ugajala v vsem željam Nemške, je skušal sedaj doseči, da bi Nemčija tako ustrezala Avstriji. Toda Erental je, mesto da bi se bil pri tem svojem prizadevanju opri na Slovane, nastopil celo proti njim in zlasti Čehi in Jugoslovani so občutili njegovo težko roko. Zato je Klofač priporočal našemu zunanjemu ministru, naj zasleduje v prihodnje pametno balkansko politiko in razoroženje.

Delegat pl. Glanc je naslednji dan povdarjal, da se mora naša trgovina, ki je sedaj v slabem položaju, poživiti in dvigniti z dobrimi trgovinskimi pogodbami. Ravnotako je potrebno, da se izvoz naših obrtnih pridelkov zviša.

Laški delegat Bartoli je s svojim govorom dokazal, kako so imeli naši poslanci prav, ki so v državnem zboru povdarjali in vlado opozarjajoče svarili, da se zelo moti, če misli, da bo uporne in iredentovske Lahe zadovoljila in potolažila s tem, da jim sezida laško vseučilišče. Ta laški delegat je naravnost izjavil, da se vlada zelo moti, če misli, da so sedaj Italijani v Avstriji zadovoljni. Učil je tudi vlado, da mora gledati na to, da se skrbno izogne vsemu, kar bi utegnili dati povod sovražnostim med Avstrijo in Lahi, zato naj ne preganja Lahov, če ne postanejo vsi iredentovci itd.

Cesar odlikoval dr. Šusteršiča in pohvalil kranjski deželni zbor.

V vseh političnih vrstah in krogih je vzbudilo nenavadno veliko pozornost to, da je cesar pri dvornem plesu 23. svečana izmed vseh avstrijskih delegatov nagovoril edinole dr. Šusteršiča. Različni delegatje in časniki so spravili to izvanredno okoliščino takoj v zvezo s stališčem Slovencev ob pri-

liki vojaške debate (razprave o privolitvi kredita za vojne potrebe), ki so se ga navidez branili privoliti delegatje sedanje vladne večine in hoteli pri tem na »čeden« (?) način si od vlade »prislužiti« (boljše: izsiliti!) masne nagrade (primerjaj »Domoljub« št. 6), a jim je naš načelnik, delegat dr. Šusteršič krepko prečrtal njih »domoljubne« (?) načrte s tem, da je izjavil, da v tem slučaju, ko se gre za moč in obrambo domovine, tudi on uvideva potrebo dovolitve, četudi visokih vojaških kreditov, ter se radi tega on, kot opozicionalec ne bo pomišljal glasovati za kredite, ker v tem slučaju ne gre za vlado, temveč v prosep in obrambo domovine, zlasti jugoslovanskih obmorskih dežel in pokrajin!). Dr. Šusteršič pa sedaj izjavlja, da cesar ž njim ni govoril glede stališča Slovencev o glasovanju v zadevi vojnega in mornariškega proračuna niti besedice. Razgovor cesarjev z dr. Šusteršičem se je vršil naslednje: Cesar je najprej omenil nasproti dr. Šusteršiču delovanje zasedanja delegacij in opomnil, da imajo sedaj delegacije veliko dela ter nato vprašal dr. Šusteršiča, kdaj bo končano zasedanje delegacij, nakar mu odgovori dr. Šusteršič, da najbrž 5. ali 6. sušca. Nato je vprašal cesar dr. Šusteršiča, ali je bil ves čas na Dunaju, nakar mu odvrne dr. Šusteršič, da ne, ker je bil v Ljubljani, kjer je imel kranjski deželni zbor kratko zasedanje. Nato je dejal cesar: »Zasedanje je bilo kratko, pa dobro!« Dr. Šusteršič se je nato cesarju zahvalil za milestno sodbo o kranjskem deželnem zboru.

Listi sedaj obširno razmotrivajo to izredno okolnost, da je cesar izmed vseh avstrijskih delegatov z osebnim nagovorom odlikoval edinole dr. Šusteršiča, in pravijo, da je to velike pozornosti vredno in se smatra splošno velikega političnega pomena.

V poučenih krogih se poudarja, da je prejel deželni zbor kranjski od cesarja pohvalo zaradi reform, ki jih je izvršil zadnji čas v upravno-političnem oziru ter zlasti zaradi velikih njegovih melioracijskih akcij in povzdignjenja zadružništva in zaradi velike točnosti, s katero dela večina v našem deželnem zboru. Mi pa pravimo: cesar je odlikoval edinole dr. Šusteršiča in po njem celokupno S. L. S. pač zato, ker je to s svojim marljivim in za prosep naroda tako blagonosnim delom to v polni meri zaslužil!

Ponosni smemo in moramo biti po vsi pravici na to izredno, odlično pohvalo iz cesarjevih ust, saj ne velja le našim vrlim ljudskim poslancem, temveč tudi vsemu našemu ljudstvu, ki je tem delavnim in za ljudski prosep vnetim možem poverilo svoje zaupanje! Posebno pa so cesarjeve besede pohvale še zlasti pomembne zato, ker se je v minulem zasedanju našega deželnega zbora (18. svečana), ki ga je cesar tako izvanredno pohvalil in odlikoval, sklenil važni zakon, ki mu je

namen kar najbolj trdno podpreti in povzdigniti našo edino rešitev v gospodarsko-narodnem oziru — naše zadružništvo!

V avstrijski delegaciji je vzbudil pozornost s svojim nastopom tudi slovenski delegat za Goriško, Fon, ki je pobijal trditve laškega liberalca delegata Bartolija. Delegat Fon je izvajal, kakor sledi ob kratkem:

Pohvaliti treba najprej delegata Grabmayra, da je priporočal Italijanom, naj postopajo nasproti Slovanom pravičneje. Lahi tam, kjer so v večini, ne postopajo samo brez vsake ozkosti, temveč naravnost brutalno (nasilno). Celo v Gorici morajo Slovenci sami vzdrževati šole. Najbolj treba obsojati, da Lahi vsako malo drobtino, ki jo vlada dovoli Slovincem, ki jim gre po pravici, razvpijejo kot krivico, prizadeto Lahom, in potem pa razbojnajo po časopisju v Italiji ter na ta način v laškem kraljestvu ustvarjajo razburjenje, ki je brez podlage, zoper Avstrijo in Slovane. Lažljivih vesti o Slovincih si ne izmišljajo časnikarji v laškem kraljestvu, temveč jih pošiljajo tja avstrijski Lahi. Ti so tudi denuncirali (ovadili) beneške Slovence. Prav je imel Grabmayr, ki je dejal, da se laška javnost sistematično (redno) napačno obvešča. Zato mislijo ondi, da so Lahi na Primorskem v veliki večini, da si je ravno narobe res. In slovensko ljudstvo ni divja tolpa, kakor se v kraljestvu o njem misli, temuč je razumno nadarjeno in delavno ljudstvo. Lahi morajo priti do spoznanja, da Slovenci nimajo nobenih nakan zoper nje, temveč se hočejo le v miru, kot enakopravni poleg enakopravnih razvijati. Delegat Fon je v svojem govoru tudi še pobijal Bartolijeva izvajanja glede slovenske šole v Trstu, slovenskega zapisnika deželnozbornih sej istrskih in laške visoke šole. Slovenci hočejo le, da se stre laška krivična nadvlada. To bodo Slovenci dosegli kljub vsem grožnjam delegata Bartolija. Govor delegata in poslanca »Slovenskega kluba« Fona je napravil tem večji utis, ker so tudi drugi govorniki Lahe krepko in pošteno prijemali najbolj češki agrarec Udržal, medtem ko je znani Vseslovan in Hribarjev velepriatelj zagotavljal laške liberalce simpatij češkega naroda! Značilno!

Dr. Šusteršič je preteklo soboto tudi imel pomembna izvajanja v avstrijski delegaciji in vzbujal ž njimi napeto pozornost. Zopet je jasno osvetlil razmerje Avstrije do Italije. Dejaj, da zveza z Italijo, kateri vsi Avstriji želimo, da bi bila kar mogoče trdna ne sme niti najmanj vplivati na naše notranje politične razmere.

Bosenske zadeve v avstrijski delegaciji.

Delegat in poslanec »Slovenskega kluba« Fon je sredi preteklega tedna izdelal poročilo kot poročevalec za bosenski odsek. Med drugim izvaja v tem

svojem poročilu delegat Fon: Ker bosensko-hercegovinski sabor še ni rešil proračuna za leto 1911., je predložilo skupno finančno ministrstvo delegaciji le izredne letne potrebe in izdatke poveljstev, vojnih čet in zavodov. Z notranjimi bosanskimi zadevami se je pečal odsek le v toliko, kolikor je to potrebno glede na višje koristi ali v kolikor gre za stvari, ki se tičejo koristi države ali pa posebnih avstrijskih koristi. Odsek je polagal največjo važnost na narodno-gospodarsko povzdigo Bosne in Hercegovine.

ČEŠKO VISOKO ŠOLO POLITIČNIH ZNANOSTI

so otvorili v Pragi dne 20. sušca t. l. v veliki zborovalni dvorani mladočeskega strankinega tajništva. Predavali bodo razni češki politiki in državniški o vseh političnih vednostih in spretnostih.

ITALIJANSKO SLAVLJE.

Italija hoče letos na kar najslajnejši način praznovati štridesetletni jubilej »Zedinjene Italije«, ki je bila sad združenega delovanja judovskega in prostožidarskega ter svobodomislenskega rovarjenja proti katoliški Cerkvi in papeštvu ter prava tatvina in najgrši rop v prosvitljenem 20. stoletju! Bobnali so že zdavnaj po listih, koliko tujih vladarjev obišče letos Rim in pride povišat to nečastno »slavlje« nekulturnega framazonskega čina tatvine. Dosedaj je bil šel v Rim — pa seveda bolj po drugem potu kot pa samo čestitat — samo srbski kralj Peter, ki je prišel na istotako čuden način do srbske krone. Rekli bi, da je res, da »gliha vkup štrihac! Drugih kronanih glav pa letos Rim najbrž ne bo videl, ker kdor gre letos v Rim slavit, ta gre obenem tudi — žalit sv. Očeta in vesoljni katoliški svet, ker gre poveljčevati krivico, ki so jo prostožidarji in judje storili papežu in celemu katoliškemu svetu s tem, da so mu na krivičen, nasilen, ostuden način uropali in ugrabili to, kar je bilo več kot tisočletna last papeška in katoliške Cerkve!

LISTEK

Romarica.

Povest iz naroda.

Spisala M. Buol. — Poslovenil o. Veselko Kovač.

(Dalje.)

Zdajci se je oglasila močna pest na vratih.

»E, kaj bi to, saj ne stori nič hudega,« je zagovarjala Školastika svojega brata. »Če ga je potegnil kak kozarec

preveč, gre navadno v svojo izbo in zaspi.«

»Odprite!« je vpil pijanec pred vrati in preklinjal.

»Proč od tod! pa pojdi spat!« je kričala Micika skozi luknjico v ključavnici; pijanec pred vrati je pa krel in ropotal venomer naprej.

»Pusti ga no, Micika, in ne delaj takega hrupa,« se je jezila Školastika. In v trenutku, ko je stopila Micika nekoliko od vrat, je odrinila zapah in odprla.

Ves divji je planil pijanec z naprej nagnjeno glavo v sobo.

Kriče je zbežala Lizika za peč in celo Školastika se je nehote skrila za vrati. Micika pa je stopila pogumno pred zamuščenega očeta. V istem hipu pa jo je ukresal s pestjo po obrazu, da se je zgrudila očetu pred noge.

Toda takoj se je zopet dvignila, četudi ji je tekla kri iz nosa in ust. Svoje krvavo lice je zakrila z robcem in zbežala na prosto.

Stekla je k vodnjaku, da se umije. Kmalu se je preprčala, da ni ranjena nevarno. Zato se je le škropila nekaj časa z vodo po brazu.

Toda naenkrat je prihitela za njo Lizika.

»Hitro, hitro, Micika! Očetu je slabo,« je vpila vsa zasopla.

Micika je hitela nazaj v sobo. — Oče je slonel ob peči, bledih lic, upadlega obraza in ohlapno visečih čeljusti. Le s težavo ga je Školastika podpirala.

Micika je bila glede na žalostni položaj kmalu na jasnem, pa obdržala je hladno kri!

»Ostani, Lizika, tukaj in pomagaj Školastiki,« je zapovedala Micika. Nad bratom pa je zahrumela: »Pojdi vun!«

Ko pa je ta, jedva malce streznjen, le še topo zrl predse, ga je ona prišla za rame in ga potisnila v njegovo spalnico.

Ne meneč se za kri, ki ji je še vedno curljala iz nosa, je pohitela do bližnje hiše, kjer se jo je nekdo usmilil in stekel v trg po duhovnika.

Ko se je Micika povrnila, je imela Školastika očeta še vedno na rokah. Bila je vsa iz sebe. Še-le Micika ga je položila v posteljo. Da ga nekoliko poživí, mu je ovila glavo s platnom, namočenim v kisu, roke pa mu je drgnila z žganjem. Nade pač ni imela nobene več; a hotela je storiti dolžnost, ki jo ima človek v takih trenutkih, žalostno zadnjo dolžnost otroške ljubezni.

Kako se je vse to zgodilo, ji ni bilo treba posebej razlagati. Oče je videl, kako se je Micika pod bratovo roko zgrudila na tla in začela krvaveti — to je bil zanj smrtni udarec.

»O, za božjo voljo, zakaj vendar nisi Vida pustila v sobo!« je tarnala Školastika na drugi strani postelje, brezpomembno tipajoč po rdeči blazini, kakor da se ji je zmešala pamet.

Micika pa je molčala. Saj je bila že zdavnaj navajena nositi krivdo za vsako nesrečo.

Ko se je začelo mračiti, je prišel duhovnik z Najsvetejšim. Toda vse njegovo prizadevanje, da bi obrnil bolnikovo pozornost na svojo prisotnost, je bilo zaman; podeliti mu je mogel samo sveto poslednje olje. Med svetim opravilom je Školastika ves čas vpila na vso moč; Lizika je pa ihtela na tihem. Le Micika je bila mirna in ni pretakala solz. Komaj je bil sveti obred končan, so se bolniku dvignila prsa, glasen stok je prišel iz njegovih ust, še par vzdihov — in že je izdihnil.

Kmalu potem je vendar prišel domov en hlapec. Micika ga je takoj poslala v trg, da se pomeni s cerkvenikom zaradi pogreba. Obenem je pa moral tudi Liziko spremiti domov, kajti tako pozno ni smela iti sama. Micika je mislila na vse to, kakor če bi se ne bilo nič pripetilo.

Še le ko je ostala sama ob mrtvem očetu, se je zgrudila ob mrtvaški postelji na tla in začela glasno ihteti.

Školastika je ihtela v Vidovo sobico, da bi mu povedala, kaj se je zgodilo. Ta je pa še vedno spal kakor ubit. Zato se je vrnila v sobo, kjer je našla sestro ob mrtvem očetu zatopljeno v tiho žalost.

»No, v božjem imenu, privoščimo mu sedaj vendar večni mir in pokoj,« je zamrmrala nad Miciko. »Zakaj mi nisi verjela? Da napraviš tak hrup in tako prestrašiš očeta!«

Micika ni čula, kaj je govorila sestra; sedaj je vedela le to, da je brez domovja.

Dva dni potem so položili Petra Kolarja, gospodarja Silvestrovine, v grob. Sosedje in znanci, ki so ga spremili k zadnjemu počitku, so poskropili nov grob in se v gručah vračali na svoje domove. Niso ga bogve kako hvalili, če-ravno je bil poštenjak od nog do glave in je vestno izpolnjeval svoje krščanske dolžnosti. Toda nihče se ni spominjal, da bi ga bil rajni kdaj prijazno ogovoril ali mu storil celo kako uslugo. Hvalili so le njegovo štedljivost in nekaj porednežev je celo trdilo, da se je Kolar vselej, ko je cerkvenik prišel s puščico mimo njega, skril za steber. Sicer so pa govorili manj o osebi rajnega, kakor o njegovi nagli smrti, ki se je ljudem zdela skoro skrivnostna. Kajti da je umrl stari Kolar vsled strahu, »ker je Micika naredila tak hrup,« kakor je Školastika to vest pridno raznašala, se je zdelo večini vendar jako neverjetno.

Takoj po pogrebu se je Micika ločila od pogrebcev. V tem trenutku svoje največje zamuščenosti je imela samo enega človeka, h kateremu jo je vleklo srce z vso silo: bil je to nesrečni stric Miha v bolnišnici.

Služabnica mu je prejšnji dan povedala, da mu je umrl brat. Toda on se za to žalostno novico navidez ni nič zmenil. Ko pa je stopila v njegovo sobo Micika, blede, žalostna, črno oblečena, je povzdignil bolnik težko svojo glavo in jo vprašal: »Micika, ali je res?«

(Dalje prih.)

RAZGLED PO DOMOVINI

Iz deželnega odbora. Deželni glavar je pridobil referat o zadružništvu g. dr. Lampetu, ki bode reševal zadeve o zadružništvu v dogovoru z dr. Peganom, dr. Zajcem in Barbom. Da bode mogel referent g. dr. Lampe ta velevalen referat res vsesranksno neodvisno izvrševati, bode odložil svoja mesta v načelstvih kjer je doslej deloval. — V okrajni cestni odbor v Radovljici se imenujeta Adolf pl. Kapus v Kamni gorici in Anton Gabrijelčič iz Brezij, v okrajni odbor brdski pa Anton Cerar iz Moravč in Franc Peterka iz Kokošenj. — Za vzdrževanje Vintgarja se dovoli podpora. — Na mlekarso šolo na Vrhniki se sprejme prošnje iz Hercegovine. — Za mladinski oddelek prisilne delavnice se je sprejel poseben statut. Gojenci bodo popolnoma ločeni od odraslih prisiljencev, dobe drugačno obleko, boljšo hrano in se določi zanje poseben vzgojevalen red.

V preiskovalnem zaporu so načelnik »Glavne posojilnice« dr. Matija Hudnik, bivši revizor celjske Zadružne zveze in uradnik »Glavne posojilnice« Rogelj.

I delavski tečaj, ki ga priredi od 5. do 12. marca »Jugoslovanska Strokovna Zveza« obeta roditi veliko uspeha. Že do zdaj, ko to pišemo, je priglasilo svojo udeležbo 23 naših organizacij. To je zelo veliko število, ker gre za ljudi, ki so navezani na to, kar zaslužijo z delom svojih rok.

Na čast udeležencem I. delavskega tečaja J. S. Z. priredi na prošnjo J. S. Z. »Katol. slovensko izobraževalno društvo Selo - Moste« s sodelovanjem »Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov v Ljubljani« v Rokodelskem Domu dne 5. marca ob 6. uri zvečer pozdravni večer. Spored: Petje. Po dr. Kreku dramatizirana narodna pesem: Snoč je bil lep večer. Pozdravni govor. »Tri sestre«, igra v treh dejanjih. Spisal dr. Krek. Vstopnina: 1. prostor 1 K, 2. prostor 80 v, 3. prostor 60 v, stojišča 30 v. Udeleženci tečaja so vstopnine prosti.

Pozor na nedeljski ljubljanski shod somišljenikov in somišljenic S. L. S., ki bo v nedeljo dne 5. marca 1911 ob deseti uri dopoldne v »Ljudskem Domu« v Ljubljani. Dnevni red veleznimiv. Govori več govornikov. Agitirajte za obilno udeležbo!

Poročil se je poslovodja Kmetijskega društva v Velikih Laščah g. Josip Brodnik z gđc. Frančiško Ivanc. Mesto tolarja fantom, ki so mu zapeli, je daroval 40 K za izobraževalno društvo. Zenini, posnemajte njegov zgled!

Jožef Terškan, naš ljubljani oče so umrli 22. februarja. Dopolnili so visoko

starost 83 let. Priporočam jih v molitev, duhovne gospode pa prosim v svojem in v imenu rodbine, naj se jih spomnijo pri sveti maši. Sostro. Štefan Terškan, kaplan.

Sprejem gojenk na deželno gospodinsko šolo na Vrhniki. Na gospodinski šoli na Vrhniki se prične dne 15. marca t. l. nov gospodinski tečaj, ki bo trajal eno leto. Gojenke pridejo po dva dni na teden v šolo. Pouk je brezplačen; samo za one dneve, ko so v šoli imajo plačati za hrano po 50 v na dan. Dne 15. aprila t. l. se prične polletni gospodinski tečaj, ki bo trajal do 15. oktobra t. l. Gojenke polletnega gospodinskega tečaja morajo stanovati v šoli in so pod nadzorstvom č. šolskih sester. Hrano dobivajo v zavodu. Za pouk, hrano in perilo plačajo po 30 kron na mesec. Za sprejem se je oglašiti pisмено ali ustno pri vodstvu deželne gospodinske šole na Vrhniki do 10. marca t. l. Natančnejša pojasnila, učni načrti in organizacija šole so pri vodstvu brezplačno na razpolago.

Cena vin je naravnost neverjetno poskočila in bode še vedno bolj. Gospodarji, ki si hočejo kupiti vina, naj store sedaj, ker poleti bode cena gotovo tako visoka, kakoršne še ne pomnimo. Gospodarska zveza nam poroča, da more posredovati pri nakupu vina po sledečih cenah: Črno vino liter 52 v, poreško 54 v, istrsko belo 54 v, bizeljsko 56 v, eviček 58 do 60 v, burgundec 62 do 64 v; vse to brezobvezno, ker je brezdvomno, da se vino v kratkem podraži.

Sankcioniran deželnozborski sklep. Cesar je sankcioniral sledeči sklep kranjskega deželnega zbora z dne 29. januarja 1910: I. Dež. stol. mestu Ljubljani se dovoli najetje posojila 1.803.200 kron, in sicer: 1. Za kanalizacijo, t. j. napravo dveh zbiralnikov in drugih potrebnih kanalov — 500.000 K; 2. za napravo in popravo mostov in za napravo nove ceste, ki bi vezala Karlovsko cesto z novim mestom preko Ljubljane — 200.000 K; 3. za zgradbo državne obrtne šole — 1.000.000 K; 4. za prispevek k železniškemu podvozu na Martinovi cesti — 103.200 K. II. To posojilo se sme obrestovati najvišje z 4 inpol odstotki ter se mora amortizovati v teku 50 let.

Umrli je v Črnem vrhu pri Idriji ondolni župan in poštar, posestnik g. Dominik Rudolf, zvest, požrtvovalen pristaš S. L. S., ki je v najhujših bojih bil vedno v prvih vrstah. Bog mu plačaj njegovo delo, njegovo velespoštovano rodbino, s katero v globoki žalosti stoji ob pokojnikovi krsti vsa S. L. S., pa tolaži! Dominiku Rudolfu ostane med nami trajen, zvest spomin!

Državno pravdnništvo je uvedlo preiskavo proti dr. Zerjavu, Lenarčiču in Višnikarju.

Izpremembe v graškem zbornem poveljstvu. Na mesto višjega poveljnika domobraskih čet generala Oskarja Parmanna pride general Karol Schikofsky, za novega zbornega poveljnika tretjega armadnega zbora pa bo imenovan fml. Karol baron Pflanzler Baltin, sedaj poveljnik četrte infanterijske divizije v Brnu.

Stoletnica žalostnih dogodkov v Avstriji. Ravno sto let je, odkar smo doživeli v Avstriji velik denarni polom, ki je pripravljal veliko družin na beraško palico. Popirnat denar smo dobili v Avstriji leta 1762 in sicer se ga je izdalo za 12 milijonov goldinarjev; leta 1795 je bilo že za 35 milijonov goldinarjev popirnatih bankovcev v prometu. Ker so se jih pa ljudje bali, je izdala vlada dekret, ki je te bankovce za gotov denar proglasila. Tako je prišlo, da so morali državni liferantje in uradniki prejemati popirnat denar. Ja, popirja je bilo nazadnje toliko, da je bil leta 1796. skoro sam popirnat denar v prometu. Srebro in zlato pa je čimdalje bolj ginilo iz denarnega trga. Vojske leta 1804 in 1809 so povzročile, da se je še vsled pomanjkanja zlata in srebra še več popirnatega denarja izdalo; ali popir je imel zmeraj manj vrednosti. Leta 1806 je bilo že za 377 milijonov bankovcev; ali njih vrednost zmerom manjša. L. 1810 si dobil za 1000 goldinarjev popirja komaj 100 gld. kovanega denarja in leta 1811 za 1200 goldinarjev istotako le 100 gld. v kovini. Pod tem so posebno trpeli uradniki, penzionisti in plačani duhovniki, ki so prejeli od države svojo plačo v popirju. Tudi državni popirji so zmerom padali v vrednosti. In tako je država dne 20. februarja 1811 proglasila da ima popirnat denar le eno petino vrednosti kovanega denarja; pravzaprav pa je imel samo eno enajstino prave vrednosti. Tudi država sama je tako plačevala svoje uradnike; istotako je plačevala država le polovico obresti od svojih dolgov. V Avstriji je divjala strašna denarna kriza in nered, dokler ni prinesla ustanovitve avstro - ogrske banke konec tej zmedi in nesreči.

Zahvala. Podpisani se srčno zahvaljuje vsem znancem in prijateljem za sočutje in sožalje, katero so mi skazovali o priliki nesrečne smrti moje preljubljene hčerke Angele. — Jožef Škufca posestnik na Vel. Vrheh, župnija Krka.

Nakupovanje in oddaja plemeno govedi. Deželni odbor kranjski je z ozi-

rom na kugo na gobcu in parkljih, ki se je pojavila v deželi, za sedaj ustavil nakupovanje plemenskih bikov. Zopetno nakupovanje se svoj čas objavi. Deželni odbor sedaj plemenskih bikov, krav in telic sploh ne oddaja.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2% brez kaknega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Iz Št. Jakoba ob Savi. Občni zbor naše hranilnice in posojilnice za VIII. upravno leto 1910 bo prihodnjo nedeljo dne 5. marca. Skupnih prejemkov je bilo 106.444 K 8 vin., prometa 212.751 K 14 vin., hranilnih vlog 46.213 K 94 vin. Stanje vlog koncem leta 165.120 K 79 vin., čistega dobička 848 K 42 vin. Ker je posojilnica omejena skoraj na domačo župnijo, je vsakakor lep uspeh. Udeležite se obnove zbor v najboljnejšem številu!

g Iz Tržiča. Iz računskega zaključka Hranilnice in posojilnice v Tržiču posnemamo, da je znašalo stanje vseh vlog koncem leta 1910 280.688 K 93 vin. Vloženih je bilo v preteklem letu 85 tisoč 404 K 42 vin., dvignjenih pa 53.805 K 20 vin., torej je bilo 31.599 K 22 vin. denarja več vloženega kakor dvignjenega. Čisti dobiček znaša 2973 kron 34 vin. (Skoro tri tisoč kron.) Milimo, da te številke dovolj jasno govorijo. Občni zbor se bo vršil dne 5. marca t. l. ob pol štirih popoldne v posojilniških prostorih. Letos je tudi izdala hranilnica izpisek hranilnih vlog po stanju koncem leta 1910 s pripisanimi obrestmi vred. Vsak kdor je imel koncem lanskega leta kaj vloženega denarja v tej hranilnici, dobi za stonj ta izpisek ob uradnih urah.

g Iz Smlednika. Predpust je imel letos pri nas dosti opraviti. Kar po 8 parov je bilo hkrati kako nedeljo oklicanih; saj nekatere moramo rešiti po zabljujivosti. Hčerka vrlega jeruzalemskega romarja Šimna Knifca je šla iz Dragočajne s težko doto obložena

proti Loki, menda v Sorško faro; naša »prva pevka« je tudi postala nezvesta pevskemu zboru zato pa je pred oltarjem obljubila zvestobo Francu Kopachu v Zgornjih Pirničah. Čadeževa iz Moš je svoje srce in tisočake poklonila za vedno Knificu Janezu v Valburgi. Bilo srečno vsem. Prav posebno pa še čestitamo mlademu gospodarju Jakobu Konjarju iz Smlednika, ki si je izbral gospodinj v bližnjih Zapogah pri Hočevanju; Bog daj sreče in blagoslova vrlému mlademu paru.

g Iz Zgornje siške. V nedeljo dne 5. t. m. ob pol 5. uri popoldne se vrši občni zbor katoliškega slovenskega izobraževalnega društva Zgornja Siška in Koseze v novem društvenem prostoru, ki se nahaja v zelo pripravljenem kraju med Zgornjo Siško in Kosezami po domače pri »Matevžičevi Micki«. Na taistega se tem potom valijo vsi člani, kakor tudi vsi, ki mislijo pristopiti k društvu in njega prijatelji. Obenem se priredi tudi društveno predavanje. Knjige za društveno knjižnico so tudi že naročene in se bo taista kmalu otvorila.

g Sostro. Dne 24. februarja smo pokopali Jožefa Trškana iz Zagradišča. Pokojnik je bil oče č. g. Stejana Trškana, kaplana v Prečini in vseskozi krščanski mož. Naj v miru počiva!

g Novice iz Sore. (Rudokopi. Gasilni dom. Živinorejska zadruga.) V Ločnici so zopet začeli z delom pri starem rudniku. Jamo izpraznjujejo in stari tir popravljajo, da pridejo do celine. Tamkaj se bo šele pokazalo, ali je zadostno močna žila, da se delo nadaljuje ali pa ne. Danes je upati brez dvoma večjih uspehov, kakor pred petdesetimi leti. To pa zaradi tega, ker so tehnični pripomočki od tedaj silno napredovali. Znano je, da v Idriji dobe često iz stare žilindre več živega srebra, nego iz novo izkopane rude. V Ločnici bi se dobival pred vsem svinec, pa tudi srebra se nahaja precej. Pred leti je tamkaj delalo krog 200 rudarjev. Če se to zopet oživi, bo tiha dolina pod sv. Katarino kar zamrgolela delavstva. Da bi bilo le v prospeh naši okolici, ker marsikdo že išče dela v tujini. — Gasilci so imeli pri Starmanu veselico v korist novemu gasilnemu domu. Gasilni dom je res okusna in lepa stavba po načrtu domačega mojstra Kožuha mlajšega. Posebno se je potrudil za krasno zunanje lice. — V kratkem ima živinorejska zadruga letni občni zbor. Ob tej priliki se bodo izpremenila pravila v toliko, da se prevzame tudi simendolsko plemo. Nekaj posestnikov želi, da se uvede v zadrugo poleg pincgavske pasme tudi simendolska. To pa čisto upravičeno. Proti Sent. Vidu in ljubljanski okolici se goji povečini simendolska pasma. Kar z ravnilom potegniti meje vendar ne moremo. Obenem bo pa to najboljša poskušnja, katero plemo se bo tu najboljše obnašalo. Zakaj veččaki so tako različnega mnenja, da lahko rečemo: Vsaka svojo žvrgoli. Zato naj pa pokaže praksa,

kdo ima prav. Tudi izobraževalno društvo smo osnovali. Udov se je takoj priglasilo nad stoindvajset, dokaz, kako so ljudje želeli društva.

g Iz Križa pri Tržiču. Danes naj govorijo številke. V kriški župniji je po zadnjem ljudskem štetju: 289 mož, katerih žene še žive, 303 žene, katerih možje še žive, 21 vdovcev, 71 vdov, 237 fantov nad 14 let starih, 277 deklet, 180 šolarjev, 196 šolaric, 190 otrok dečkov, ki ne hodijo še v šolo in 200 takih otrok deklic, posebej štejem dva duhovnika, 4 dijake. Te številke povedo, da je 14 žen doma brez moža, nekaj žen je samovoljno ločenih od moža, nekaj mož je pa v Ameriki in — po svetu. Da je kar 50 vdov več kot vdovcev, je več vzrokov. Gotovo je, da se vdovci rajši ženijo, vdove se ne morejo tako rade, ali pa se ne morejo, če bi se rade. Tudi je pri moških večja umrljivost kakor pri ženah. Največ vdov je v Žiganji vasi, namreč 16. Mož in vdovcev skupaj je 310, žen in vdov skupaj 374, šolskih otrok 376, za šolo premaladih otrok 390, vse mladine do 14 leta 766, torej več kakor je vseh prebivalcev v celi kovorski župniji, kjer jih je 762.

g Z Brda. V nedeljo dne 5. marca po litanijah se vrši tukaj v društvenih prostorih redni občni zbor katoliškega slovenskega izobraževalnega društva. Velike udeležbe želi in pričakuje odbor.

g Boh. Srednja vas. Ker je vsled vremenskih razmer vožnja z lesom prejenjala, je sedaj v zgornji bohinjski dolini na prodaj precej lepih volov. — Zelo smo hvaležni gospodu poslancu Pibru za interpelacijo v deželni zboru glede sirarne pri Stari Fužini. Bila bi vsekako neizmerna škoda, ako bi vsled samooblastnosti nekaterih oseb tako koristna in s tolikimi žrtvami združena naprava ne dosegala svojega namena. Kakršne so sedaj razmere, ni čuda, ako ljudstvo do novo sirarne nima zaupanja. Zato pričakujemo z vso gotovostjo, da se natančno preišče, kje so one ovire, da stvar ne more naprej in da se ustvarijo take razmere, da bo res ta naprava delovala v korist ljudstva.

g Iz Kroke. Ta predpust smo se kaj dobro in vsestransko razvijali. Dne 12. februarja je priredil pevski krožek slovenskega delavskega društva pod vodstvom gospoda nadučitelja koncert, ki se je dobro obnesel. Dne 19. februarja je priredilo slovensko katoliško delavsko društvo zopet pod vodstvom gospoda nadučitelja gledališko predstavo, na vzporedu je bilo petje in veseloigra »Repoštev«. Petje in igra sta se obnesla kar najboljše. Vsa čast našim fantom in našemu pevskemu društvu! — Pustne dni smo pa imeli navadno pustno pobožnost, ob kateri so skoro vsi Kroparji prejeli po stari navadi svete zakramente.

g Velik javen shod za železnico Polzela - Motnik - Kamnik - Kranj.

Škofjaloka - žiri v Kranju. V pone-
deljek dne 20. t. m. se je vršil v Kranju
v Ljudskem domu javen shod za
gori omenjeno železniško progo, ki sta
ga sklicali in priredili Meščanska zve-
za v Kranju in Kmečka zveza za
kranjski okraj sporazumno z župan-
stvom mesta Kranja. Na shod je prihi-
telo ljudstvo ne samo iz kranjske oko-
lice, ampak tudi iz škofjeloškega in
kamniškega okraja; poleg mestnih ob-
čin Kranja, Kamnika, Škofje Loke in
Tržiča so bile na shodu zastopane sko-
ro vse občine od Motnika na štajerski
meji pa notri do Zirov. Dvorana, ki
ima prostora za 700 oseb, je bila pre-
majhna za tako število zborovalcev. —
Shod je otvoril gospod dekan Koblar
in predlagal za predsednika zborova-
nju gospoda Rajkota Marenčiča, ki se
soglasno izvoli. G. Marenčič prevzame
predsedstvo, se zahvali za izkazano
zaupanje, predstavi navzočega zastop-
nika vlade c. kr. okrajnega glavarja
gospoda Schitnika, imenuje zapisni-
karjem shoda gg. Sitarja in Kumra,
pozdravi zborovalce, pripomni, da da-
našnji shod ni političen, ampak veli-
kega pomena za gospodarski razvoj
Gorenjske ter da besedo prvemu go-
vorniku gospodu dekanu Koblerju. —
Gospod dekan pojasnjuje položaj, v
katerem se zdaj nahaja to železniško
vprašanje, poudarja pred vsem veliki
gospodarski pomen te proge, ki bi pro-
metu odprla najlepši in najbogatejši
del kranjske dežele. Dvoma ni, da bo
tudi vojna uprava za to progo, ker je
njen strateški pomen očividni. Lo-
kalni železniški odbor je že izvršil
glavne pripravljalne korake in nabral
že precej prispevkov. Vmes pa je pri-
šla akcija za železnico Polzela-Dom-
žale, ki se je začela siliti v ospredje
kot proga, ki bi imela večji gospodar-
ski pomen, dočim naj bi bila ona iz
Polzele na Kamnik in Kranj nekaka
narodna koncesija Slovincem. Proti te-
mu treba odločno ugovarjati. Zato je
namen današnjega shoda, da pozove-
mo glavni železniški odbor, naj vstra-
ja pri svojem prvotnem sklepu in da
se obrnemo tudi na železniško mini-
strstvo za to progo. Ako bi prodrli
Domžaleci, bi bila oškodovana kar dva
okraja, velik del kamniškega in ves
kranjski politični okraj. Poročilo se je
vzelo na znanje z živahnim odobra-
vanjem. — V imenu mesta Kranja po-
zdravi shod deželni poslanec in občinski
svetovalec g. Ciril Pirc in govori
obširneje o potrebi železnice za mesto
Kranj; omeni, kaj se je v prejšnjih
letih zamudilo in zagrešilo glede go-
renjske železnice, pozivlja k skupnemu
složenemu delu, da pridemo do zaželje-
nega cilja ter z veseljem pozdravlja
veliko zanimanje za to novo železnico,
kar pričča ravno današnja velikanska
udeležba na shodu. — Notar in župan
gospod N. Lenček prinaša pozdrave
iz Škofjeloke ter se pridružuje željam
in zahtevam, izrečenim na današnjem
shodu, ker, če se ne izpelje železnica
čez Kranj, bode tudi Škofjaloka potis-

njena na stran. — Državni in deželni
poslanec Fr. Demšar poudarja, da je
dolžnost poslanca zanimati se za go-
spodarski in kulturni napredek svo-
jega okraja, in pravi, da sta s poslan-
cem dr. Krekom v lanskem zasedanju
državnega zbora vložila za to progo
predlog, ki pride v železniškem odse-
ku prihodnjič v obravnavo. Navzoči
naj bodo prepričani, da se bodo poslan-
ci »Slovenskega kluba« potegovali za
to progo. — Za besedo se oglasi držav-
ni in deželni poslanec prof. Ev. Jarc,
ki je izrazil zadovoljstvo, da kaže
kmečko ljudstvo toliko zanimanja za
to vprašanje. Govoril je nato o stališču,
ki ga zavzema državna uprava na-
pram takim vprašanjem. Prejšnji že-
lezniški minister nam ni bil naklonjen.
V železniškem odseku se vrši sedaj de-
bata o lokalnih železnicah, o katerih je
obljubil sedanjí železniški minister
Glabinski, da se bode gradila tista, ki
je cenejša. S tovarišem Benkovičem
sta vložila tudi predlog za lokalno že-
leznico Škofjaloka-Zelezniki. Ker pa se
ima graditi nameravana proga Polze-
la-Kamnik-Kranj-Loka-Ziri kot
glavna, bo treba premagati razne ovi-
re. Največ zaslombe in podpore ima-
mo pričakovati od vojne uprave. Tre-
ba bode tudi izpodbiti mnenje, ki ga
imajo zlasti poslanci severnih dežel,
kakor da bi bila druga železniška zve-
za s Trstom bogve kaj koristila Kranj-
ski; poleg Blede in Bohinja ima največ
koristi kranjska industrijska družba.
Z ozirom na velikanske vsote, katere
je gradba te železnice požrla, nima za
nas nobenega gospodarskega pomena,
še slabše je z njo v strateškem oziru.
Saniranje državnih financ in zlasti
uprave državnih železnic, ki izkazujejo
vsako leto ogromne primanjkljave, sta
nadaljnja predpogoja za izvršitev teh
načrtov. Odstraniti pa moramo tudi
ovire v nas samih, ako hočemo res do-
seči kaj uspeha. Ravno needinost in
malenkostni prepiri so bili krivi, da se
je zgradba belokranjske železnice za-
vlekla za skoro tri leta. Veseli ga, da se
je tudi nasprotna stranka udeležila te-
ga zborovanja in želja njegova je, da bi
nasprotna stranka tudi v drugih slu-
čajih, ko se gre za gospodarske koristi
okraja, kakor na primer električna
centrala, pustila predsodke in stran-
karske ozire. Ne smemo biti optimistični,
kakor bi bilo z manifestacijo že do-
volj storjenega, ampak čaka nas še
mnogo smotrenega, enotnega dela. (Ži-
vahno, dolgotrajno pritrdjevanje.) — Ko
govori v imenu mesta Kamnik g. Ben-
kovič, ki naglašja, da ga zlasti veseli,
da ni na shodu nobenega nesoglašanja
in nesporazumljenja v tem železničnem
vprašanju, in ko še v imenu Tuhinjevcv
razloži željo po železnici poštar g. E.
Engelmann, preberejo se brzojavke, ki
želijo shodu uspeha. Brzojavili so mot-
niški župan Kogej, županstvo občine
Križ in križki baron Apfaltrern. —
Končno se predlagati v imenu priprav-
ljalnega odbora za prireditve shoda
dve resoluciji, ena na deželni železniški

odbor v Ljubljani, druga na železniško
ministrstvo, v katerih se zahteva tra-
siranje in gradba omenjene železnične
zveze. Obe resoluciji se sprejmete so-
glasno in z velikim navdušenjem.
Predsednik se nato zahvali vsem go-
vornikom in udeležencem današnjega
shoda, pozivlja zlasti poslance, naj de-
lajo za železnico v smislu sklenjenih
resolucij, želi, da bi imel shod uspeh in
potem zaključí ta tako impozantno ob-
iskani shod. — Uspehi tega shoda se že
kažejo! Povsod govori ljudstvo z na-
vdušenjem o novi železnici ter priča-
kuje zlasti od strani poslancev podpo-
re, da se to za mesto Kranj in njegov
okraj, oziroma celo Gorenjsko tako
važno gospodarsko vprašanje ugodno
reši.

**g. Slavim izobraževalnim dru-
štvom kamniškega okraja!** Sl. k. s. iz-
obraževalna društva se najvljudneje
vabijo k seji k. s. i. društev kamniške
dekanije, ki se bo vršila v Kamniku
dne 5. marca ob pol 4. uri popoldne v
»Kamniškem domu«. Spored: 1. Po-
ročilo odbora. 2. Letno poročilo o delo-
vanju posameznih društev. Ako bi se
kako društvo slučajno ne moglo ude-
ležiti seje po svojih zastopnikih, naj to
poročilo pošlje podpisaneu tajniku.
3. Volitev dekanjskega odbora. Ker do-
loča poslovnik dek. odborov v § 1., da
morajo biti v dek. odboru zastopana
vsa katoliška izobraževalna in podob-
na nepolitična društva po svojem za-
stopniku, zato se slavna društva na-
prošajo, da bi do prihodnje seje k. s.
i. društev to je do 5. marca imenovali
svoje zastopnike. 4. Volitev predse-
stva, katerega voli po § 2. dek. odbor
za dobo enega leta. — V Kamniku dne
19. februarja 1911. — Franc Rihar l. r.,
t. č. predsednik. Dr. P. Gvido Rant l.
r., t. č. tajnik.

g. št. Jakob ob Savi. Kdor je čital
dopis v »Slovenskem Domu« z dne 18.
februarja št. 7, bi utegnil misliti, da so
št. jabski »Orli« sami razbojniki. Mi
pa imamo zopet očiten dokaz v rokah,
s kakim orožjem se bore liberalni ča-
sopisi. Ubogi backi, ki jim gredo na li-
manice! Kdor ima kaj soli v glavi, ta-
kih listov tako ne bere. Pomilujemo
dopisnika, ki mu ni tekla zibel v št. ja-
kobski župniji, da si je dal vtisniti na
čelo pečat potvarjalca resnice, ki je
precej drugačna. — Prvič ni res, da
bi se fantje iz odseka ne bili hoteli
udeležiti nakladanja bale zato, ker
ženin in nevestin brat nista med
»Orli«, res pa je da se niso udeležili
zlasti zato, ker so vedeli, da pride
zraven nekdo, ki je naše fante že s ko-
li napadel, ki jih ne pusti nikjer v mi-
ru, jim trga celo pred cerkvenimi vrati
društvene znake raz oblek, jih zmerja
s čuki in preklinja ter se dobro
razume na nož. Bila bi v obstoječih
razmerah res nevarnost za pretep. —
Ni res, da bi »Orli« koga sovražili,
ker ni telovadec, res pa je, da so z
vsemi pametnimi mladeniči prijatelji,
kar vé vsa župnija. Ženin ni bil več
mlad fant, ga torej nihče ni ne vabil,

ne silil med »Orle«, sicer je pa isti odbornik izobraževalnega društva in cerkveni ključar. Gospod dopisnik, zelo ste se vrezali! — »Orli« ne razgrajajo ponoči. Da so od začetka radi trobili, temu se ni čuditi. Pri svatbi bi bilo izmed 20 prišlo v poštev samo sedem fantov, a še izmed teh sedmih jih je bilo pri dotičnem prepiru pričujočih samo troje, od katerih pa se eden ni mešal v prepir. Ne more se govoriti o kakem napadu. Slučajno so se srečali z onim svojim nasprotnikom in eden izmed naših zakliče »auf«, kar sicer ni lepo, a slednjič tudi ne tako velika pregreha! Nasledek je bil, da si skočita ta dva v lase. Drugi izmed naših je miril in bi bil tudi kos svoji nalogi, ko bi ne bila neka oseba poklicala dva moža, ki sta prišla na pozorišče z občutkom, da se gre za kri in življenje. Tepen pa ni bil nihče, če je bil, naj pokaže. Delalo se je brez orodja. Najsmešnejše je bilo, ker sta obe stranki druga drugo izpraševali, zakaj se gre. No, šlo se je za alkohol, tega pa niso krivi »Orli«, to so še ostanki iz predorlovske dobe. No, o sodišču ni treba govoriti prežgodaj! Kdor drugemu jamo koplje . . . Društvenega denarja fantje ne zapravljajo, res pa je, da se je igralcem kupila mala južna, kakor se večinoma godi tudi drugod, a se bo tudi to zaprepaj opustilo. Hvala za nauk! — Če bo dopisnik hotel take malenkostne prepire dajati v »Slovenski Dom«, bo temu listu zmanjkalo prostora za »čuke« in župnike in se bo moral znatno povečati, iz česar bi pa utegnil slediti bankrot! Slednjič opomnimo, da nima v tukajšnji župniji nihče najmanjšega povoda Orle zaničevati, ker nasprotnih društev ni in niso nikomur na potu. Odkod nasprotstvo? Pa saj se je dopisnik razodel, ki imenuje naše fante zasmehljivo »kat. junake«. In kaj hočete biti vi? Če bi bili Orli liberalni, bi svobodno smeli tudi drugim trebuhe parati, in bi ne prišli v »Slovenski Dom«! Naj bi že skoraj nekaterim zaslepljenec padla mrena raz oči! Sramota je, znašati se nad Orli zavoljo takih malenkosti po tako nizkih listih, na drugi strani skrajna omejenost duha in popačenost srca, zajemat svojo dušno hrano iz takih — korit! Orlom pa bo ta dogodek le koristil! — Telovadni odsek Orlov. Št. Jakob ob Savi, dne 23. februarja 1911. Anton Mivšek, t. č. načelnik.

g Suha pri Kranju. Knjižnica »Belca« priredi dne 5. marca ob pol 4. uri popoldne na Suhi predavanje v hiši g. Jakoba Basaja. Predaval bode g. dr. Karol Capuder, profesor v Kranju, o zanimivem predmetu: Francoska revolucija. K obilni udeležbi vabi knjižnični odbor.

g Živinorejska zadruga za kamniški politični okraj bo preskrbela svojim članom dobrega krompirja za seme in krmo. Letos je po nekaterih krajih veliko pomanjkanje krompirja. Zadruga bo zato svojim članom poma-

gala. Krompir je gorenjski in bo stal 9 K 100 kg postavljen na kolodvor v Jarše ali Kamnik. Kmetovalci, ki bi radi kupili krompir, zglasite se do 15. marca 1911 na naslov: Živinorejska zadruga za kamniški politični okraj na Homcu p. Radomlje. Obenem naznanite, koliko kilogramov krompirja želite kupiti.

g Koroška Bela. V nedeljo dne 5. marca popoldne ob 3. uri se vrši v prostorih stare šole jako važno predavanje. Deželni sadjerejski instruktor gosp. Humek nam bo predaval o pomenu sadjereje. V našem kraju je precej sadnih vrtov, toda malo jih je, da bi znali prav ravnati z njimi. Pa če tudi znajo, vendar ne vedo ob času, ko je dovolj sadja, kaj naj naredi z njim, da bodo imeli kaj dohodkov. O vsem tem se bomo poučili pri tem predavanju. Zato pa vsi, ki se zanimajo za to, gotovo pridite k predavanju. Vsakemu bo to koristno.

g Rupa pri Kranju. Tu je umrl pri svojem sinu Juriju Radeckijev veteran Andrej Šorli v 90. letu svoje dobe. V vojaške je bil potrjen 1842. leta, torej je šest let že prejšnjega cesarja služil. Bil je tudi v vojski na Laškem in je kaj rad pripovedoval, kako je očka Radecki z rožnim vencem v roki vojaške navduševal. Bil je vseskozi pobožen mož, štirikrat je bil na veliki četrtki pri umivanju nog v stolnici v Ljubljani, in je bil tega neizrečeno vesel. Bil je tudi nazadnje lepo previden in je umrl mirno. — Zdravstveno stanje se je tu splošno izboljšalo, odkar je vodovod, le škoda da ali vsled brezbriznosti, ali nevoščljivosti merodajnih krogov nismo vsi te sreče deležni, akoravno moramo vsi 80% doklade plačevati. Samo na Rupci in Primskovem je nad 20 hiš brez vode. Na mnoge prošnje se je en čas obetalo, a sedaj je tudi to nehalo. Vsi obupani milo prosimo vode, vode! Prizadeti.

Dolenjske novice

d Škocijan pri Mokronogu. Gosp. Peter Durjava izjavlja s širokim podpisom v »Slovenskem Domu«, da prihaja okoli 80 »Slovenskih Domov« na škocijansko pošto; poskrbeti pa hoče, da se dvigne to število nad 100. Tudi se ne more zdržati novih žalitev napram gospodu kaplanu. On meni, da se take opazke popolnoma strinjajo z dobrim katoličanom. Tudi teh misli je, da je dober in veren katolik kljub temu, da zagovarja razporoko, tudi to ni nič protiverskega, če izjavlja, da bodo iz cerkve magacin naredili.

d Iz Sv. Križa pri Litiji. Že dolgo časa se nismo nič oglasili, čeprav se je v našem kraju marsikaj izpremenilo, posebno kar imamo novega gospoda župnika, ki so nam prav po volji. Izobraževalno društvo še živi; na Novega

leta dan je imelo svoj redni občni zbor. Letina je bila prav slaba. Vina nič; lani smo ga prodajali, letos bi bilo komaj, da bi ga kupovali. Bog daj letos boljše letine!

d V Šmartnem pri Litiji bo v nedeljo, 5. marca ob priliki mladeniškega tečaja lepa prireditev. Fantje Orli pridejo v kroju in bodo dopoldan pri sv. maši, koj potem je občni zbor »Posavskega Orla«. Popoldne ob 3. uri se pa prične v veliki dvorani prireditev s slovesnim nagovorom, javno telovadbo in igro: »Ne kliči vraga«, katero uprizori »Ljubljanski Orel«. Zaključijo se z živimi kipi in alegorično sliko. — Pričakuje se velike udeležbe.

d Ajdovec. Naš občinski odbor je v svoji seji dne 15. februarja izrekel najiskrenejšo zahvalo veleslavnemu deželnemu odboru za naklonjeno zgradbo nove ceste iz Ajdovca proti Žužemberku, kakor tudi vsem gospodom poslancem S. L. S., ki so pripomogli, da je dosegla naša občina to res veliko dobroto. Ravno tako se izreka zahvala tudi načelniku okr. cestnega odbora v Žužemberku gosp. Vehovcu. Obenem so se tudi obsojali napadi na žužemberški cestni odbor, katere je nekdo izrekel o priliki shoda na Dolenjem Polju 29. januarja. Storiло se je zadnja leta toliko za ceste v okraju, da se ni moglo več storiti.

d Iz Velikih Lašč. V združenju je moč. Ta rek se izpolnjuje pri Kmetijskem društvu v Velikih Laščah, ki letos slavi desetletnico svojega obstanka. Z majhnimi sredstvi, toda z močmi, polnimi navdušenja in požrtvovalnosti, je začelo delovati 1. aprila 1901 s tem, da je otvorilo skromno prodajalno. Poslovodja Gregor Adamič je delal na pol zastoj, Franc Ivanc je prvi čas brezplačno prevzel vožnjo blaga iz kolodvora, Ivan Ivanc in drugi so darovali cele vozove žaganc za štelaze. Pravično, pošteno smo merili in tehtali, varčno gospodarili, pazili na vsak krajcar, ki se je izdal, neustrašeno delali — in šlo je. — Nasprotniki so pač zagnali velik hrup, da bo v dveh letih vse vrag vzel, da bodo ljudje ustanovitelje kleli; pa naše pošteno, nesebično delo je imelo božji blagoslov. Število članov je naraščalo, rastlo je tudi zaupanje v zadrugo, prodajalna se je vedno bolj širila, množila se je zaloga blaga, obširni prostori prvotne prodajalne so postajali pretesni. V letu 1909. je hranilnica in posojilnica zgradila Zadrugi dom. Kmetijsko društvo je v njem dobilo obsežne prostore za prodajalno, magacin, kleti, stanovanje za uslužbenca itd. Danes ima moderno urejeno prodajalno, največjo zalogo vsakovrstnih potrebščin za gospodarstvo in gospodinjstvo, umetnih gnojil, cementa, koruze, železja, usnja in kar je glavno, danes ima trdno, realno podlago v denarnem oziru, da je vsak polom popolnoma izključen. V prodajalni ima samo domače moči, izvrstno izvežbanega poslovodjo g. Josipa Brodnika, svojega knjigovodjo Janeza Je-

lenc, ki je združeno šolo v Ljubljani dovršil z odliko. V srečih članov pa uživa neomejeno zaupanje. — V nedeljo, 5. marca popoldne ob pol 3. ima Kmetijsko društvo redni občni zbor v dvorani Zadrugnega doma. Tovariši člani! Agitirajmo za obilno udeležbo, ta dan pohitimo vsi v dvorano. Tudi vi pridite, fantje in dekleta. Vsi prijatelji zadrugne misli ste povabljeni, ker bo z občnim zborom združeno podučno predavanje. — Desetletnica Kmetijskega društva, ki jo bomo obhajali 5. marca, naj bo slovesna manifestacija zadrugne ideje in zadrugne moči. — Tovariši člani! naše geslo bodi ta teden: v nedeljo popoldne vsi v dvorano! Na svidenje! — Član št. 1.

d Iz Škocjana pri Dobravi. Činkoletov Anton se je nekam precej izvežbal v dveh letih svojega načelovanja škocjanski občini. Zato je zadnje čase čutil potrebo, napeti liberalne vajeti, ker so njegovi trije varuhi v Škocjanu že precej zamrzili v ljudstvu. Pavleta, ki nam preskrbuje meso, imamo sicer radi, zlasti ker se mu tako poda igrati vlogo županovega namestnika, toda v verskem oziru mu ljudstvo zaupa tako malo, kakor Ducjanu ali Benedičiču. G. župana opominimo samo na obljubo na dan županske volitve, da bode pravičen tudi nasproti manjšini. Pa zadnji čas je naše županstvo prava agencija za liberalno politiko in »Slovenski Dom« njegovo uradno glasilo. Zato naj župan ne zameri, da ga izpostavimo javni kritiki. Res je, da župan že dve leti ni predložil računa o farni srenji občinskemu odboru, res je, da je on sam vpričo dveh odbornikov izvolil dva nova odbornika v farno srenjo, to je Ducjana in Jureta. Toliko za danes!

d Iz Št. Lorenca. Mlekarna je kupila za člane najboljše semenske pese, potem zmes trav in lucerne. Po nizki ceni morejo udje vse to dobiti v mlekarni. Letos se bo tudi mlekarna lotila dobave superfosfata, ki ga naj že spomladi rabijo za peso, krompir in turšico. Tudi travnikom in deteljam zelo koristi. Kdor ga rabi, naj se kmalu oglasi. Zaradi hitrega napredka živinoreje bo imela v zalogi tudi otrobi in druga močna krmila. Vsak torej lahko vidi, kako dela mlekarna za kmetovo korist.

d Z Grosupljega. Kakor slišimo, nas zapusti c. kr. poštar Albert Češko in se preseli v Sežano. Bil je vesten, pa tudi zelo postrežljiv uradnik. Ker je poštni okoliš na Grosupljem zelo razsežen, je vedno veliko ljudi prihajalo na pošto. Da kmet pri tolikem pomanjkanju delavcev varčuje s časom, je umljivo. G. Češko je poznal kmetске težave, zato pa ni samo uradne ure izpolnoval. Kadar je kdo stal pred pošto, ga je prijazno poprašal, če želi na pošto in takoj sta opravila. Pisal je ljudem pisma, naslove in drugo. Po njegovem prizadevanju smo dobili pred tremi leti tudi brzojav. Gospodu poštarju že limo tudi v Sežani srečno bivanje, nam pa postrežljivega naslednika.

Notranjske novice

n Hrenovico. Liberalni dopisnik »Slovenskega Doma« se na moj odgovor v »Domoljubu« zviija kakor kača, če se ji stopi na rep. Dokaz, da ga je dopis zadel v živo. — Ker si pa ni mogel drugače pomagati, se je poslužil zavijanja. Dobro mu je znano in sam tudi priznava v prvem svojem dopisu v »Slovenskem Domu«, da sem imel pred očmi le dogodek v Sajevčah. Saj je pisal, da »so napravili na dan svetih Treh kraljev tepežnico«. V svojem drugem dopisu pa še ve za več tepežnic, ki so se godile ena »baje« druga pa, ne pove, kedaj. Šlo se je samo za zgoraj imenovano tepežnico in samo radi te me je napadal. — Torej malo zaviti, vso stvar na glavo postaviti, strniti dogodke raznih časov, pa je dopis za »Slovenski Dom« zrel in srečni potem tisti, ki ga berejo. Res predpustna burka. — V prvem svojem dopisu je pisal, da sem »imenoma napadal fante in dekleta«. Iz teh besedi bo vsak razumel, da sem izrekel imena. V drugem dopisu pa že pravi, da je dosti, če se imenuje vas. Dopisniku je torej vseeno. Če se imenuje vas, se s tem pove že tudi katere osebe v njej prebivajo. Se zna zgoditi, da bo dopisnik lepega dne, videč pred seboj otrobe, imel jih za polento ter hlastnil po njih. S tem svojim dopisovanjem pa dokaže le, da je ali zloben ali pa duševno omejen, ker govori v takem protislovju. Ko pa drugega več ne vé povedati, pa pritegne zraven še druge osebe. Le potolažen naj bo, z gospodom župnikom ostaneva vseeno prijatelja, pa naj dopisnik enega hvali, drugega pa graja. Prav ima dopisnik, da ne bo nič več odgovarjal. S svojimi dopisi je tem bolj pokazal svoje zavijanje in podlost. Stejemo si pa pod svojo čast, še dalje odgovarjati na klevete liberalnega dopisnika. Danes storimo to le zato, da se tembolj uvidi s kakim zavijanjem in lažnjivostjo se dopisuje v »Slov. Dom«. — Prihodnjič pa lahko napiše še toliko, da bo ves »Slovenski Dom« poln njegove modrosti. »Kadar laja pes, ga je najbolje pustiti v miru, da zbeži sam.« — Kaplan Martin.

n Planina pri Vipavi. Položili smo dne 26. svečana k večnemu počitku Antona Štrancarja, moža, kakršnih je v našem kraju malo. V občevanju je bil vedno ljubezniv, a odločen, kadar je branil vero svojih očetov v občinskem odboru in v zasebnem življenju. Dober gospodar in veren kristjan je tudi svojim šesterim sinovom preskrbel dobro vzgojo. Za vse mu bodi Bog plačnik. Spoštovali so ga vsi farani, zato so ga v zelo obilnem številu spremili na zadnji poti, pevci so mu zapeli v slovo. Daj nam Bog še mnogo takih mož!

n Hranilnica in posojilnica v Cerknici (na Glavnem trgu) izkazuje za pre-

teklo leto 1.580.000 K, torej nad poldrug milijon kron prometa. Čistega dobička je bilo nekaj nad 7000 kron. Natančneje bodo izvedeli zadrugniki na občnem zboru, ki bo v nedeljo, dne 5. marca, ob 3. uri popoldne v »Dvorani«. Vabijo se vsi udje, ki imajo kako posojilo ali tudi samo delež brez posojila, da se tega občenega zbora gotovo udeleže.

n Dobrova, 26. februarja 1911. Dne 5. februarja je imela popoldne ob 3. uri naša »Mlekarska zadruga« svoj VI. letni občni zbor za leto 1910. Pri tem je načelnštvo dalo sledeče poročilo: Naša zadruga v računskem letu 1910, ni nabavila nobenih posebnih novih stvari; nakupila je le pri Alfi-Separator novih vrčev za skupno vsoto 531 K 14 vin. Imela je pa ob tem veliko stroškov za popravilo starih vrčev in parnega kotla, ki je bil trikrat v »flikariji«. Ves drugi inventarni material ostal je pri starem in v dobrem stanu. Sploh se je pa tudi v tem letu razvijala naša zadruga prav povoljno. Novih članov je med letom pristopilo 17 z 18 deleži, ki so znašali 108 K. Izstopil ni nobeden. Vseh zadrugnikov skupaj je štela naša zadruga koncem leta 1910. 156 z 198 deleži, ki so znašali skupaj vsoto 1188 K. Vsi ti zadrugniki prinesli so v mlekarno med letom lepo število 327.599 litrov mleka, za kar so prejeli tudi lepo vsoto 49.140 K 85 vin. Je že lep pripomoček to v gospodarstvu, kajne? Tudi v letu 1910. nam je naklonila država še 500 K podpore; tako smo dobili vse državne podpore skupaj v zadnjih treh letih 3000 K, za kar smo državi iz srca hvaležni. Ker so stari stroji, osobito parni kotel in omarica za led že popolnoma obrabljeni in tudi za sedanjno množino mleka premajhni, morali smo naročiti nekaj novih strojev, ki jih nam akcijska družba Alfa Separator postavi v mlekarno že meseca marca t. l. in bodo stali brez montiranja in vožnje čistih 3683 K, kar je občni zbor glasno odobril iz ozira na to, da bi nam stari stroji utegnili ob poletni vročini, ko bi odpovedali, v enem samem mesecu napraviti več škode, kot bodo novi stali z vsem skupaj. — Za nameček pa še nekaj. Že lansko leto meseca marca je naš krajni šolski svet prosil in tudi obenem zahteval, da naj v to poklicana komisija pregleda našo staro šolsko »škatuljo« in naj določi, ali se bode dala popraviti in prirediti za pripravo ljudsko štirirazrednico, ali bode treba zidati novo šolsko poslopje. Komisija se je obetala, a svoje postavne predpisane dolžnosti pa še do danes ni storila. Ko bi bila prišla ogledna komisija že lansko pomlad in stvar pregledala in uredila, bi bilo v teku časa že eno ali drugo — ali stara »škatulja« popravljena, ali pa novo poslopje že pretečeno jesen gotovo pod streho — ker bi bili ljudje ob ugodni zimi brez posebne zamude časa potrebni material skupaj spravili. Tako pa že druga ugodna zima gre v škodo našim ljudem h koncu in se kopičijo brezpo-

trebni stroški za staro »škatuljo« in g. nadučiteljevo zasebno stanovanje, kar ne gre na rovaš naših občanov, ker niso temu krivi, ampak onih v to poklicanih faktorjev, ki so pa v tako važni zadevi le prepočasni in delajo menda svojo odgovorno službo strogo po predpisih. Zbudite se vendar že enkrat!

n Vrhniške novice. Velikanski škandal se je primeril na predpustni maškarađi vrhniškega Sokola. Leto je imel svojo veselico v čitalniški dvorani. Med veselico so postavili zastavo na hodnik. Proti jutru pa so jo dobili razrezano na stranišču. Katera zlobna roka je učinila lopovščino, se danes še ne ve. Zastava je stala 1400 K. — Naša društva so priredila v predpustu dve veselici: prvo Orel, drugo rokodelsko društvo. Pri tej priliki si štejemo v čast najprisrčnejše za hvaliti občinstvu za mnogoštevilne dobitke poslani Orlu povodom njegove prireditve. — S 15. februarjem se je pričel v naši mlekarini šesttedenski tečaj za živinorejske instruktorje. Tečaj obiskuje 14 fantov. — Gospodinska šola v kratkem konča svoje drugo šolsko leto. Dekleta in starše že sedaj opozarjamo, naj ne odlagajo predolgo z oglašanjem za novo šolsko leto. Kakor čujemo se vrši tudi v prihodnjem šolskem letu poleg običajnega šolskega pouka, ki traja eno leto, šestmesečni tečaj za internistinj. Ako se prihlasi do pričetka šolskega leta dovolj internistinj, se bo vršil pol leta trajajoči tečaj poleti mesto pozimi. — Na Mirkah je umrla pred kratkim gospa Franja Furlan, mati dr. Furlana v Ljubljani. — Vrhniški rojak, kolar Krašovec izdeluje prav pripravne in priporočljive vozove za gnojnice. Vozovi so narejeni po švicarskem vzorcu. Letošnji »Kmetovalec« št. 2, najtopleje priporoča kmetovalcem domačega izdelovalca. Istotako tudi mi. — Novo društvo dobimo Vrhničani. Imenovalo se bo »Kmetijsko društvo na Vrhniku«. Glavni in prvi namen društva bo: od članov kupovati seno ter ga brez prekupcev odjemalcem direktno oddajati. Živa potreba je bila za Vrhničane senena zadruha. Z novim društvom je upravičeni želji ustreženo. O tej stvari bomo pisali še obširneje. — Tellovadni odsek Orel se zadnji čas prav lepo razvija in napreduje. Poleg rednih je pridobil tudi precej novih podpornih članov. Lista s člani pa nam je pokazala tudi žalostno dejstvo, da mnogi ne pojmujejo prav naše mladinske organizacije, celo nekateri taki, o katerih bi si mi pač ne bili mislili kaj takega.

n Predpust v Trnovem. Nekam čudno izgleda, da je pri nas toliko plesov, javnih, še več pa tistih, to se pravi brez dovoljenja. Povsod vse polno avtomatov — najbrže brez koncesij — in gramofonov, ki pomagajo mladim lahkomišljenim ljudem privzdigovati pete po zamazanem podu. In to ne samo v Trnovem ampak tudi po drugih vaseh,

ki spadajo v trnovsko občino n. pr. v Ilirijah, kjer je večkrat na teden ples ob glasovih gramofona, saj tako se govori — in to gotovo ne v korist neizkušene mladine. Odgovornost za to nosi seveda v prvi vrsti župan, ki ne kaznuje vsakega, kdor bi se drznil brez njegovega dovoljenja imeti v svoji gostilni ples in celo z gramofonom. Pa kakor se sliši, dela gospod župan ravno narobe; namreč on ne dovoli pa tudi ne kaznuje. Torej s tem oškoduje občinsko blagajno za par kronic, ki bi se gotovo dale porabiti v dobre namene. Tu bo treba ubrati druge strune, če ne so vsi paragrafi zastonj na popirju. Seveda soodgovorni so tudi oni podžupani, v katerih kraju se ples vrši. Nekam čudno se zdi, da tudi preč. g. dekan, drugače odločen gospod, k temu molče gledajo in ne posežejo s svojo vplivno besedo vmes. Kaj poreče k temu tudi orožništvo, ki mora gledati, da se vse godi v redu in paragrafi izpolnjujejo? Torej ne bodite premehki, kjer ni treba biti, in ne glejte čez prste, da ne bo kakih slabih posledic!

n Iz Idrije. Naši realci so imeli svoj bal. Nismo sicer proti temu, da ne bi realci imeli svojih plesnih vaj — četudi bi pri znanem slabem uspehu prvega pol leta le koristilo, ako bi jih ne bilo — pač pa smo odločno proti temu, da se raztegnejo na pozno uro zvečer. Mladi 17 letni dijak potrebuje spanja in če mu je radi tega dovoljeno biti le do 9. ure zvečer izven hiše, ne vemo vzroka, zakaj bi se pri plesnih vajah raztegnilo do 10. ure, ki se itak vselej še prekorači. Še bolj nas je iznenadilo par let sem, da pod patronažo svojih profesorjev prirejajo plesne venčke, na katerih rajajo celo noč. Tega menda na nobeni srednji šoli ni, kakor le v Idriji. In koliko se ravno pri nas agitira za dijaško podporno društvo, ter zopet znano je, da dobra tretjina vseh dijakov živa razne dobrote tega društva. Na eni strani taka siromašnost, na drugi pa zopet taka razsipnost, da tu nastopajo kot bogataši, ki si lahko privoščijo godbo in drugo, kar spada k dragemu plesnemu venčku. Ni čuda, da se nekateri ne morejo ogreti za dijaško podporno društvo in da jih je več radi tega odstopilo ali pa z nejevoljo plačujejo svoje doneske. In v svet pišejo, kako slabotna je naša šolska mladež in slabokrvna, s prepadenimi lici in v nezadostnih oblekah, znak bede in revščine, pohaja v idrijsko šolo. Ali ne čutijo, kako se s takim ravnanjem sami sebe pobijajo? Ples celo noč, pijača in drugo pač ne podpira zdravja in ne odvrta od bede in revščine. — Razume se, da je plesni venček na soboto. Kako kolegijalnost kaže profsorski zbor nasproti svojemu tovarišu profesorju-katehetu, ki gotovo ugovarja proti takemu smešenju nedelj-ske maše? Vsi drugi profesorji bi ogorčeno protestirali, ako bi dijak ves razkrokan po prečuti noči prišel k pouku v šolo. Nima li direktor nekaj dni

v letu na razpolago, da oprostí šolskega pouka? Vendar bi nepristranost zahtevala, da se proti profesorju-duhovnu ravnotako ozirno obnaša, kakor do tovarišev laikov v profsorskem zboru. — Tako se komentira po Idriji že tri leta tako ravnanje. Vemo, da te vrstice nekaterim ne bodo všeč, a večinoma Idrije prav iz srca.

Listnica uredništva. Dopisniku iz Velikih Lašč: Pride v »Društvenik«; popise društvenih prireditev, kakor smo naznanili v I. l. št., prinašamo v tej prilogi, ker v glavnem listu ni prostora. — **Iz Čemšenika:** Zadevo smo naznanili poslancem. — **Sava:** V tej obliki ne kaže priobčiti. — **Peče:** V taki obliki ne gre. — **Raznim dopisnikom:** Držite se pravila, da je popis društvenih predstav itd. za »Društvenika«! — **Vsem pa velja:** Zasebnih stvari ne bomo prinašali!

Tudi na
kruh mazati
se pusti
nova
voljna jedilna mast
Ceres

In pomaga tako prihraniti v
gospodinjstvu veliko denarja,
ker ni samo najboljša, temveč
tudi najcenejša jedilna mast.

Za kratek čas

Dobro pojasnilo. Nekega slikarja so vprašali, zakaj slikajo »bahas« (ki je bil bog pijanec) včasih kot veselega fantička, včasih pa kot ostudnega starca z brado in rogovi in še celo nagega. »To vam hočem pojasniti,« odgovori slikar. »To vpodobljenje pomenja dva različna učinka pijače, namreč veselje in jezo. Mladi bah pomenja prvo, stari pa drugo. Rogovi kažejo divjost pijančeve in pa tudi to, da so nekada iz rogov pili. V vinu je resnica — pravi star pregovor, in ker je resnica gola, slikamo torej vinskega bogca nagega.«

Uganke ali zastavice.

Dopolnilna uganika.

Kadar poteze nadomestiš z zlogi, dobiš pet trozložnih krstnih imen:

—na— —ne— —ni— —no—
—nu—

Zemljepisna zastavica.

V sledečih besedah izpremeni črko, da dobiš zemljepisno besedo:

Koča
Krava
Baba
Lava
Roka

Naloga.

a a a a a
b c d e e
g i i i
j j k k
l l m m o o
o r r s s
t t u

Te črke tako zloži, da bodo vodoravne vrste besed pomenile sledeče:

1) rokodelc; 2) slovensko krstno ime; 3) drug naslov za ovine; 4) rodbinsko ime; 5) dežela; 6) biblijsko ime; 7) duhovna zlahta.

Začetne črke odzgor navzdol pomenijo slovenskega škofa, odzdog navzgor pa njegovo stolnico.

Rešitev ugank.

Rešitev križne uganko.

1—2 losos
3—4 losos
5—6 sokol
7—8 topol
9—10 govor
11—12 kolos.

Rešitev skrivalice.

Za slromakom vsak pes laja.

Rešitev zastavice s številkami.

12.111.

9999.

Napiši latinsko številko XII in ako jo vedoravno v polovici odrežeš, dobiš VII.

Prereži napol, dobiš 10, namreč $\frac{10}{10}$.
7 in 9.

Rešitev stopnjic.

g r a d
r a d a
a d a m
d a m a
a m a n
m a n a.

Zavžijte,

ako ste nahodni, hripavi, zaslezeni in če težko dihate, Fellerjev fluid z znamko »Elsa fluid«. Mi smo se sami prepričali pri prsnih, vratnih boleznih itd., o njegovem zdravilnem, kašelj lajšajočem učinku. Dvanajstotica za poskušnjo K 5—, 2 tucata K 8'60 franko. Izdeluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici štev. 16 (Hrvatsko).

Kathreiner Kneippova sladna kava

je le ena, posnem-
kov pa je več! Zato
pozor! Zahtevajte
in jemljite samo
izvirne zavoje
» z imenom »
Kathreiner

Skrivalnica.

Kje je puscavnik?

Mnenje gospoda dr. Gyula Neu-
manna.

Ernesztháza.

Gospod J. Serravallo!

Trst.

Ker sem rabil z najboljšim uspehom Vaše Serravallovo Kina vino z železom za malokrvne, nevrastenike in druge bolnike, ga lahko priporočam kar najtopleje.

Ernesztháza, 8. aprila 1909.

Dr. Neumann Gyula.

Samo za frizerje! Pošljem Vam po naročilu izdelovalnice Lysoforma dva elegantna porcelanasta aparata za razkuževanje popolnoma zastoj. **Plačati Vam je treba samo poštnino.** Pišite mi takoj! **A. C. Hubmann, Dunaj XX., Petraschgasse 4.**

Trpi vaš otrok na angleški bolezn,

ali je slaboten in nič ne napreduje? Dajte mu Scott-ovo emulzijo in opazili bode, da postanejo kosti sčasoma ravne in močne, mišice se razvijejo, otrok bode zopet v kratkem čvrst in zdrav skakal, kakor drugi otroci. Najbolje in najbolj čiste sestavine po posebnem Scott-ovem pripravljanju slastne in zelo lahko prebavne, to pomeni

3114

Scott-ovo emulzijo

Prisna le s to znamko — ribičem — kot garancijskim znakom SCOTT-ovega ravnanja.

in nje v 34 letih dosežen uspeh pri angleški bolezni. Sladek, smetanast okus Scott-ove emulzije je pri vseh otrocih zelo priljubljen in pri tem veliko bolj učinkuje kot drugo neprijetno ribje olje.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin.
Dobi se v vseh lekarnah.

Podlaga telesne dobrobiti je uravnano prebavljanje: »Herbabelega Sarsaparilla Sirup« je takisto izborna, kakor tudi popolnoma neškodljivo odvajalno sredstvo. Tudi pri daljši rabi se truplo sirupa ne navadi, nego vedno enako milo učinkuje. Ta izdelek že čez 30 let zdravniki zapisujejo tam, kjer je treba paziti na redno prebavljanje. Edino izdelovanje: **Dr. Hellmanna lekarna »zur Barmherzigkeit«** na Dunaju VII., KaiserstraÙe 73—75. — V zalogi po vseh lekarnah.

Hudo je

koliko ljudi se pregreši na svojem lastnem zdravju, ker se ne brigajo dovolj zato, da bi poskrbeli za redno odvajanje. In vendar tiči v tem dejstvu zelo velika stalna nevarnost, prav pogostoma celo vzrok hiranja skozi celo življenje. Kdor se hoče ohraniti telesno in duševno svežega in zdravega, naj si urejuje leno in nerodno odvajanje vselej z zdravniško priporočenim **„Laxigenom“**. To je ideal vseh odvajalnih sredstev sedanjega časa, ki ima zelo prijeten okus ter učinkuje ravnotako zanesljivo kakor milo in lahkotno. Absolutno brez bolečin in povsem neškodljivo.

Izvirne škatljice iz pločevine z 20 tabletami se dobivajo za K 1'30 v lekarnah, sicer pa pri glavni zalogi **C. Brady, lekarna pri kralju ogrskem Dunaj I., Fleischmarkt vogal Rothen-thurmstrasse.** — Zahtevajte izrecno **„Laxigen“**.

— TA OGLAS —

je koristen za vsacega izobraženega človeka in tudi Vi morate vedeti ako vam je mar zdravje vašega telesa, da je potreba v vaši hiši zanesljivega razkuževalnega sredstva. Bolezni (vratica, tifus, kolera, koze, ošpice itd.), poškodbe, nalezljive bolezni, opekline se večkrat pojavijo; za razkuževanje ob bolniški postelji za antiseptične obveze ran, oteklin, za poskropljenje za dame in za odvrnitev nalezljivosti, za stalno vporabo pri vsakem načinu razkuževanja in za odpravo slabega duha, je najbolj pripravno **znanstveno** mnogokrat preizkušeno in po celem svetu znano, kot **najboljše** razkuževalno sredstvo sedanosti priznано

LYSOFORM

ker hitro in zanesljivo učinkuje, in ga skoraj vsak lahko rabi brez škode, prijetno aromatično diši, kože ne draži (kakor druga razkuževalna sredstva) in ker je tudi zelo poceni, je mnogi zdravniki priporočajo in je v vsakem gospodinjstvu vedno v rabi. V izvornih steklenicah (zeleno steklo) z vporabnim navodilom, se dobi za 80 vin. steklenica po 160 gramov v vseh lekarnah in drogerijah monarhije. Napravite poskus! Pomnite, da odstrani Lysoform hitro in gotovo neprijeten duh in pot!

NOVO! Izborno ustno razkuževalno sredstvo za vsakdanjo nego ust in zob je aromatična poprova meta-Lysoform in fino dišča

v steklenicah po K 1.60. Ohranjuje zobe, da ustni duplini prijeten okus in odstrani hitro in zanesljivo neprijeten duh iz ust.

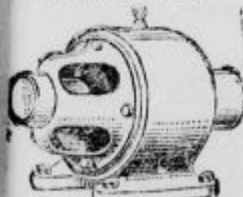
Podučljive, od najbolj slovečega zdravnika sestavljene brošure o »Zdravju in razkuževanju« dobite pri kemiku Hubmaier Dunaj XX., Petruschgasse 4, znanstveni referent izdelka Lysoform, takoj zastoni in franko, ako pišete po nje.

Gg. zdravnikom vzorec in literatura vsak čas zastoni in franko.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Brno, 22. februarja: 49, 35, 27, 53, 78.
Linc, 25. februarja: 19, 52, 88, 7, 16.
Trst, 25. februarja: 26, 25, 81, 11, 83.

Brigittenavská elek-
trotehn. tovarna
Dunaj XX, Winterg. 18-21.
Telefon K 14.594.

Dinami in elektromotorji

Priznana soliden izdelek.
Kompletne naprave za luč in moč.
Vzorni stroji v obratu v
razstavi za stroje v c. kr.
obrtno - pospeševalnem
uradu, Dunaj IX, Severin-
gasse 9. 3840

HARMONIJA
najbolj živo- in
rahločuten med
vsemi doma-
mi glasbilo, more
takoj vsakigrati
štriglasno ured
znati za n. inovejšim igralnim
ap. rali-in. Harmonist. Cena
35 Mar. z zveskom vseboj
3.9 omadov. Ilustr. cenik
o harmonijih zastoni. Aloj.
Maier, kralj dobav. 2566

Sukno

in blačevino za moške
obleke dobite največ-
neje iz ljubljanskega
razpisovalnega
R. Sternke in v Celju
Vzorec zastoni.

Seno in slamo vseh vrst dobavlja

Viljem Löwbeer Dunaj II./2,
Aspernbrückengasse 3. 80

Jaz Ana Csillag!

s svojimi 185 cm dolgi in
ovja kiti le reje kiti
lavni, ki sem jih dobila
po 14 mesecih rebi po-
made, ki sem jo izušila
sima. To je edino sredstvo
proti izpadanju las, za
njih rast in negovanje,
za ojačitev lasišča, pri
moških stopke pospešuje
ras brade in se po kratki
dobi da e naravn in bradi
naravni blek in polnost
in jih varuje pred pregod-
nim oslavljenjem do naj-
višje starosti.
Lonček stane: 2 K, 4 K,
6 in 10 K. Po pošti se po-
šilja vsak dan po svetlo pošt-
nim povzetjem ali cenar
naprej iz tvornice.

Ana Csillag

Dunaj I., Kohlmarkt 11.

kamor je navlažil vsa na
ročila 3841

2 vajenca

sprejme takoj Lovro Šetina, kovaški mojster v
Zgornji Šiški št. 65 pri Ljubljani, ob glavni cesti.

Dne 2. marca t. l.
se otvori
na Starem trgu števil. 1
(prej bazar)

nova manufakturna trgovina
Jesih & Windischer

Mala kmetija

se prodaja; z 20. birni poseve, s primerno velikimi travniki in gozdom; vse je na novo z opeko pokrito. Cena 6400 kron. Ponudbe naj se pošljejo pod naslovom: Gregor Pistotnik, kmet, p. d. Cink v Pribliviši pošta Sinčaves, Koroško. 631

Zobotrebci

kdo jih more poslati?
Brauner, Dunaj XVII.
Ottakringerstr. 60.

Leposlovn. mesečnik

„Dom in Svet“
stane za celo leto
K 10.— Naroča se v
Ljubljani.

ZASTONJ in poštnine prosto

pošiljam vsako-
mar moj velik
bogato ilustrov.
glavni cenik z nad
3-0 ali ami so-
lidnih, dobrih in
cenih gl-sbil
vseh vrst
O. In kr. dr. založnik
Jan Konrad

razpisovalnica v
Mostu števil. 1378 (Česko). Vio-
line za učence brez loka po
K 4-80, 5-80, 6- Lok K-80,
1- Cetre, harmonike itd., bo-
gata izbira v zalogi.

Gozd

smrekovega lesa
blizu postaje Krmelj na Do-
lenjskem proda Franc Umek,
posestnik Poje 1. pošta Krmelj. 565

Posebno skladišče

sukna in modnega kamgarna
za moške obleke

ima občno znana tvrdka

== R. MIKLAUC ==

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5

596 Cene zelo ugodne!

Imate li

kedaj tako ugod-
no priliko? Kje
še, kot pri meni,
dobite 40 metr.
sortiranih ostan-
kov med istimi:

Delen zelo moderni vzorci za damske obleke in bluze.
Ang. c. fir okusni vzorci za stajce, bluze itd. Kanafas
živahne barve za postelne prevleke. Oxford za moške
stajce za vsa dno vporabo, zelo močan. Platno belo
izborna kakovost. Pepita
bi go za obleke in bluze.
Modrikast blago za ku-
hinjske predpasnike in
obleke za doma; za samo

17.-K?

Vsi ostanki popolnoma brez napake in zajamčeno pristno
barvni. Drogost ostankov 3-10 metrov. Nikak riziko.
Naročite takoj Dale 40 metr. finega platna za
životno in posteljno perilo za K 19-50. Rjube brez
šiva, zajamčeno platno, nedosežna dobra kakovost 160 cm
široke, 220 cm dolge, komadi K 2-65. Najmanj se odda
6 kosov razpisilja se po povzetju!

Thalmea Julij Kantor, Baby pri Nachodu (Česko).

Razširjajte Domoljuba.

na kar slavno občinstvo iz mesta in
dežele vladno opozarjava in se pri-
poročava za mnogobrojen obisk.

Z velespoštovanjem

636

Jesih & Windischer.

42

Dobre knjige

Ljubljana pod drobnogledom. V par dneh izide nov zvezek Aleševčevih spisov oziroma 14. zvezek »Ljudske knjižnice«, ki obsega izredno zanimive Aleševčeve Ljubljanske slike, v katerih nam predstavlja naš pisatelj v posebni šalji - satirični obliki vse ljubljanske stanove, kakoršni so bili v takratnih razmerah. Tudi naslovna slika dobro karakterizuje pisateljev namen: Brenčelj z Aleševčevim obrazom se dvigne visoko nad Ljubljano in opazuje iz zračnih višav z daljnogledom iz katerega švigajo ostre pušice vrvenje in drvenje v beli Ljubljani. Knjiga je ne samo za Ljubljančana, temveč za slehernega Slovenca neizčrpen vir zdravega humora. Kadarkoli jo vzameš v roke, vedno najdeš v njej novo misel, ki ti mora razjasniti še tako mračno lice. »Ljudska knjižnica«, ki izhaja v zalogi Katoliške bukvarne nudi že lepo izbiro krasnega pripovednega blaga: Povest iz Neronove dobe »Dekle z biseri«, ki je izšla kot 13. zvezek »Ljudske knjižnice«, — po svoji prekrasni vsebini ne zaostaja za drugimi svetovnimi romani iz prvih časov krščanstva, kakor so »Quo vadis« in »Benhur«; 12. zvezek »Ljudske knjižnice«: »Iz dnevnika malega poredneža« nudi bravcu, ki se hoče pozabavati nepopisljiv užitek; 9., 10. in 11. zvezek »Ljudske knjižnice«, ki nam opisuje Aleševčevo likanje, pa so zasoljeni z nedosežnimi domačimi dovtipi tega pisatelja. Tudi vsi poznejši zvezki imajo svoje posebne vrline in prednosti. Vsak zvezek je zase celota in se za-se dobi, žeteti je pa, da si pridobi »Ljudska knjižnica« prav mnogo rednih naročnikov.

Kalan, Vodnik Marijanski. Navodilo za pravilno vodstvo Marijinih družb. 3 K 20 vin. Založila Katoliška Bukvarna. — Ta knjiga je nujno potrebna slehernemu duhovniku, ki vodi ali želi vpeljati Marijino družbo. Pisana je, kakor pravi škofijska aprobacija, živahno, praktično ter z veliko ljubeznijo.

Preklic.

Jaz podpisani Anton Drolc, po domače Jakelj, posestnik v Srednji vasi pri Kamniku, sem žalil posestnika Janeza Hribarja, po domače Ostanka iz Srednje vasi z neopravičenim očitanjem tatvine lesa, kar s tem obžalujem in preklicujem, ter ga zahvaljujem, da mi je **kazen** odpustil.

V Kamniku, dne 20. svečana 1911.

Anton Drolc.

2 učenca

za sekirarski kovaški obrt sprejme takoj na 3 ali 4 letno učenje ali po pogodbi Jos. Pogačar, kovač in lesotrzec, Grabče, p. Gorje pri Bledu.

SIROLIN „ROCHE“

se ima zahvaliti za svojo priljubljenost svoji dokazani izborni lastnosti, da krepí pljuča in pri tem vzbuja tek in je lahko prebavljivo, zavoljotega mu dajejo prednost že več let zdravniki in obenem tudi bolniki. — Sirolin „Roche“ se je izkazal vedno z najboljšim uspehom pri

kašlju, hripavosti, oslovskem kašlju, katarih, influenci, škrofulozi.

Izredno dobro vpliva na dihalne organe in učinkuje, v začetku prehlajenja vporabljen, naravnost presenetljivo olajšujoče. Že po malo dnevih je delavnost pljuč pravilna, naravni glas in splošno zdravje se zopet povrne. — Sirolin „Roche“ se imenuje s vso pravico najboljšo varstvo proti

516

pljučnim boleznim.

Izjava.

Podpisana Marijana Žagar, posestnica iz Preske št. 7 pri Medvodah obžalujem, da sem dne 14. februarja 1911 v svoji razburjenosti žalila gda. Ivana Schmelzer, posestnika v Preski št. 32, prekličem vse besede ter se zahvaljujem gdu. Ivanu Schmelzer, da mi je žalitev odpustil.

572

Marijana Žagar.

Proda se iz proste hiša nazelo prom. kraju roke enonastropna sredi trga z nad 50 let obst. pekarijo: zraven dobro vpelj. trgovina meš. bl. Vsa poslopja v najb. stanju. Sem spadajo 3 pare dorašč. gozda in en trav. Proda se skupno ali samo hiša. Več pove Fran. Mihelčič p. Vrhnika 113.

632

Majhno posestvo naprodaj pri novem premogokopu v Gorenji vasi na Dolenjskem, z dvema njivama, malo gozda in temu primerno poslopje; Približna cena 4000 K. Več pove lastnik **Fran. Krištof**, Novi Udmat št. 83, p. Moste, pri Ljubljani.

600

1911 Modni cefiri 1911

laneni in bombažni kanafasi, inleti, rjuhe, damasti, brišče, robci za poletno sezono, batisti, atlasi, deleni, svilo, višnjeva tkanina, blago za damske in moške obleke kupite najceneje pri izdelovalcu

Jaroslav Marek, tkalnica in razpošiljalnica v Bistri št. 45 pri Novem mestu ob M. Česko.

Vzorci se pošiljajo zastonj in poštne prosto. Dopisuje se slovensko. V enem letu nad 300 priznalcem iz Slovenije.

619

revmi

v celo zastarelih
slučajih ima vri-
banje z

Ichtiomentol

iznenaden uspeh
5000 priznanih
pism & steklenic
franko K 6 —
Edina razpošilja
po ces. svetniku
in lekarnarju

S. EDELMANN,
SAMBOR,
Ringplatz 34.

3000

slik uporabljen reči in
daril vseh vrst ima moj
najnovejši glavni cenik,
katerega pošljem na za-
htevanje vsakomur

zastonj

in poštnine prosto

C. in kr. dvorni založnik

Jan Konrad

Brüx št. 1414 (Češko).

Dama

ki hoče pospeševati kožno
negu, ki hoče izgubiti pege,
ter doseči nežno mehko kožo
in belo polt, se umiva le z
Steckenpferd lilijno mlečno milo
(znamka Steckenpferd)
trdke Bergmann & Co.,
Tešin ob Lahi. Komad po
80 v se dobi v vseh lekar-
nah, drogerijah in trgovinah
s parfomom i. t. d. 609

Lepo posestvo

obstoječe iz
novozidane
hiše z živin-
skim in svinjskim hlevom, 2 kleti, 18 oralov
posestva in 1 oral novonasajenega vinograda,
blizu Vojnika, 20 minut od državne ceste, se
proda za 8000 kron. Natančnejše pogoje in
polizvedbe se dobe pri občinskem uradu na
Frankolovem. 616

Podpisani priporoča gg.
zdravnikom in slavnim mu-
občinam svojo veliko
zalogo vsakovrstnih

kilnih in
trebušnih pasov,

ki urg. obvez in vate,
kirurg. in med. instru-
mentov, apar. ov,
umetnih udov po meri
in naročilu, nogovc iz
gumija ter drugih gu-
mijevih prip. av, bri-
zganic, mehurjev itd.
Naročila po pošti naj-
natančneje in naglo. —

Lastna delavnica, zato
se lahko naroči po meri.
(Za vprašanja po pošti
naj se priloži znamka.)

K. PIOTROWSKI, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta št. 32, (Levčeva hiša.)

Ivan Škufca, Draga št. 10 pri Višnjigori ima na prodaj

2 posestvi

Prvo posestvo z vsemi gospodarskimi po-
stopji obsega 25 oralov in se redi na njem lahko
10 glav goveje živine. Domačija je v ravnini. Cena
14 000 kron. — Drugo posestvo z gospodarskim
poslopjem vred v lepi ravnini, stane 5000 kron in
se redi na njem lahko petero živine. Vse druge
podrobnosti pri lastniku. 556 3

Bliža se čas

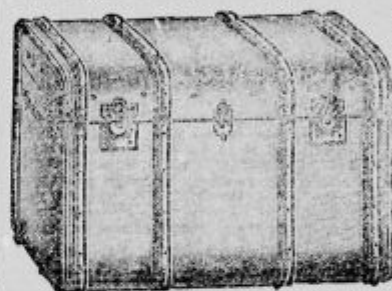
za nakup lepega blaga, vsled tega
zglasite se v gvanthi trgovini

„Pri Škofu“

v Ljubljani, Pogačarjev (Sadni) trg

kjer Vam je velika izber po znano
nizkih cenah na razpolago. 595

Winkler-jevi kovčegi iz bičja, potni kovčegi in torbe.

Zelazni kovčegi,
zglazni kovčegi,
kovčegi za ševlje
in klobuke, torbe
iz usnja, kovčegi
iz torbe priprav-
ni za rolov, potreb-
štine ali brez nje.

Jos. Winkler sin
spet. za kovčego
Dunaj I.,
Mittelperg. 7.
Telefon 8307
Illustr. cenika za-
stoj in franko.
Neprekosno! Za-
knosite za jamčeno
točno postrežbo.

370

Pozor!**Pozor!****Velikonočne, spomladanske obleke**

Prav lepo blago za spomladanske ženske in moške
obleke, pa tudi že narejeno obleko za odrasle in
in otroke, nadalje rute, klobuke, srajce, kravate itd.
priporoča v veliki izbiri in po najnižjih cenah

J. Pfeifer

Gvanthna trgovina pri „Fajfarju“ v Kranju
poleg Jahačeve gostilne.

627

Izurjena moč za pisarno in potovanje

se takoj sprejme v nekem večjem to-
varniškem podjetju. Pogoji: kristjan,
24—28 let star, samskega stanu, znanje
slovenščine in nemščine v govoru in
pisavi ter dobra, praktična trgovska
izvežbanost. — Ponudbe pod »Büro
und Reise 2000« na anončno pisarno
Heinrich Schalek, Dunaj I. Wollzeile 11.

607

Tednik „SLOVENEK“ (sobotna številka) stane na leto 7 K.

Nakupujoči

oblačilno blago za ženske
in moške obleke, blagovolite
se ozirati na priporočljivo trgovino

Janko Češnik

Ljubljana, Stritarjeva - Lingarjeva ulica

Popolna oprema za neveste. — Velika
zaloga vsakovrstnega belega perilnega
blaga v bombažu in platnu v poljubni
širokosti. — Različne preproge, lino-
leji, zastori, garniture i. t. d., i. t. d. —
Cene nizke. Strogo solidna postrežba.

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Herbabny-jev podfosfornato-kisli Apneno-železni sirup

Ta je že 41 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen prsi sirup. Odstranjuje sluz, pomiluje kašel in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti.

Cena steklenici K 2-70, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev:

Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmherzigkeit“ (Herbabny-jev naslednik).

V zalogi je še pri gg. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, Št. Vidu, Trbižu, Trstu, Veilkevcu in Volšperku. 3206

Prislo samo z zdravno
navedeno znamko

Pred ponudjenjem
so svati

Varstveno zavarovan.

PURJODAL.

Jod sarsaparila izdelek čisti kri, pospešuje prebavo, izja krče, kakor tudi nervozne boleti. Povsod tam, koder se jod ali sarsaparila izdelek predpisuje, se uporablja z najboljšim uspehom.

Cena steklenici K 2-20, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

DUNAJ VII./1.,

Kaiserstrasse 73-75.

Lepo posestvo z njivami, košeninami in gozdom je naprodaj na Debečem šte. 2, župnija Javorje pri Litiji po ugodni ceni. — Poizve se pri lastniku. 533

Ceno posteljino perje!
1 kg sivga, dobrega skubljenega 2 K; boljšega 2 K 40; prima polbelega 2 K 80; belega 4 K; belega ruha 5 K 10; 1 kg izredno finega, snežnobelega, skubljenega 6 K 40; 1 kg ruha 6 K 7 K; belega ruha 10 K; najfinjši prani puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franko.

Dovršene postelje iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-blaža. 1 pernica 120 cm dolga, 120 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim posteljinim perjem. 16 K; z polpuhom 2 K; z puhom 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 5 K 50, 4 K; pernice 24 cm dolge, 90 cm široke, K 13, 14 K 70, 11 K 80, 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70; spodnje pernice iz močnega, pasastega gradla 110 cm dolge, 110 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od K 12 višje franko. Zamenja dovoljena, za nepovoljno denar nazaj. Cenik zastonj in franko. **S. BENISCH, v Dešenici šte. 71, Češko.**

4 tedne na postelje ali na spred razpošiljam po povzetju svoja kolesa. Deli koles in popravila po ceni. **Fr. Dušek, tovarna koles, Opatov ob dr. žel. št. 775. Češko.** — Ilustrovani ceniki zastonj. 506

Nervozni, bolni na želodcu, srcu ali prsih, ali oni, ki trpe na pomanjkanju spanja omotici, tresenju, epilepsiji, naj hitro vsak dan

Rosen-ov leon kreplini in redilni čaj

2 kartona K 2-30, 6 kartonov K 6-—, 12 kartonov K 11-— Pri naprej poslatvi zneska franko. Pri povzetju 0 vin. več. **Lekarnar Filip Rosen, Sitzendorf 85/17 bei Wien, N. Österr.**

Uročne ure od 8. rano do 7. ure zvečer

Ustredni banka českých spořitelén Podružnica v TRSTU
Osredn. banka českých hranic. Piazza del Ponterosse 3.

Vloge na knjižice: Premijne vloge: **4 1/4 %** **5 %**

Vloge v tekočem računu in vloge fiksne najugodnejše. Bančno trgovanje vseh vrst. 135 52-1

Oddelek za vadbe in kavcije.

Uročne ure od 8. rano do 7. ure zvečer.

Najboljša ura sedanjosti in po najnižji ceni. **Srebrna ura od K 7-— naprej.**

Naročujetele pri moji domači tvrdki ker boste tu res ceno in dobro postreženi.

Fr. Čuden v Ljubljani, samo nasproti Frančiškanske cerkve

Ceniki s koledarjem tudi po pošti zastonj.

Tudi najboljše in najcenejši sivalni stroji so v zalogi.

Ne več na Mestnem trgu, samo nasproti Frančiškanske cerkve

3149

H. SUTTNER

Največja zaloga zlatnine in srebrnine.

Ljubljana, Mestni trg in Sv. Petra cesta.

Lastna tovarna ur v Švici.

Zahtevajte novi cenik

kateri je ravno sedaj izšel

zastonj in poštnine prosto.

Tovarniška znamka

IKO

Tovarniška znamka

IKO

Dober tovariš.

Dogodba iz življenja rudokopov.

»Jože, Jože, Jože! vstani vendar, kajti zadnji čas je že, da se podaš na delo! Ni dovolj, da si pognal polovico plače po grlu, sedaj bi rad še izostal od dela. Za božjo voljo vendar, kam pridemo,« tako je tarnala približno tridesetletna, vsled skrbi in žalosti dokaj starejše vnanjosti gospodinja, hoteč zbuditi svojega moža iz trdega spanja.

Jože Kocmur se je leno obrnil in skušal spati naprej, ali žena ni dopustila tega in ga venomer tresla, kar je pomagalo toliko, da je mencajoč še vedno zaspane oči, zapustil rad ali ne rad posteljo.

»Hudimana! Komaj se človek vleče, pa mora že vstati! Nazadnje moram pa še na delo!«

»Da, kaj pa kakor na delo? Iz česa se naj pa potem živimo, če boš polovico zaslužka zapil, navsezadnje pa še delo opustil?« tarnala žena.

Kakor besen plane Kocmur proti ženi, hoteč jo udariti, ali njen žalostni, s solzami prepojeni pogled ga odvrne od tega koraka. Preklinjajoč in mrmrajoč se prične počasi, četudi s težkimi boji, napravljati.

Kocmur, velik, suhljat mož, premogokop s precej simpatičnim obličjem, katero je pa deloma že razoral demon alkohol, ni bil v jedru ravno slab mož. Le žganje, to ga je zadnji čas precej usužnjilo, brez katerega ni mogel pričeti dela. Ena merica je morala biti sleherni dan, češ, da deli moč in gorkoto. In kadar je bil izplačilni dan, takrat so se te merice izdatno pomnožile, kajti če človek ves teden gara kakor suženj, se sme pač enkrat na teden pošteno napiti. Življenje brez pijače zanj sploh ni bilo življenje. Njegova žena se je morala pač hudo bojevati, da je rešila vsaj borni, za gospodinstvo potrebni delež njegovega zaslužka. In včeraj je prišel Kocmur zopet trd kot batina domov.

Ko je prišel včeraj popoldan iz gume in je prejel svoj zaslužek, se je podal kakor običajno v bližnjo krčmo, da izplakne svoje okajeno grlo, medtem ko je njegova skrbna žena pripravljala doma skromno kosilce. Pozno zvečer že, ko je suho grlo že dodobra izplaknil, se je posrečilo ženi spraviti ga domov, kjer se je, pustivši večerjo vnomar, takorekoč prevrnil v postelj.

Umevno je, da tudi maček ni izostal. V Kocmurjevi glavi je šumelo in vrvelo kakor v kotlu, v želodcu je čutil mučne, žgoče bolečine, udje so otrpneli, skratka, predstavljal je izpiatega človeka, podobnega bolj mrliču kakor živemu bitju.

Žalostno je gledala petorica že večjih otročičev mučno kretanje očeto, medtem ko je šesto dete — dojenček — kljub ropotanju mirno spalo v zibelki.

Tiho in skrbno je postavila njegova ženica skodelico kave pred njega in pomaknila kruh in nož v njegovo bližino. Toliko da se je dotaknil Kocmur kave, že skoči k omari, odkoder izvleče steklenico ruma, ki ga v precejšnji meri vlije v kavo.

»Za božjo voljo vendar! Kaj počneš, Jože? Mar si sinoči premalo pil, da že navsezgodaj, ko še nisi prebolel včerajšnje pijanosti, točiš rum v kavo?« tako je tarnala skrbna ženica.

»Jezik za zobe, baba! Ta pusta tekočina brez ruma je za stare babe, ne pa za moške, ki morajo ves dan trdo delati,« jo zavrne Kocmur. »Take ste ženske,« rohni Kocmur dalje, »če se človek enkrat malo zabava in malo pije, pa že kričite na vse grlo in nam ne privoščite niti par kapljic ruma v kavo.« Medtem je pripravljala Kocmurka možu kruh in slanino in mu ga vtaknila v žep, nakar je Kocmur cmokajoč z jezikom, odšel proti jami.

Sveži jutranji zrak je dokaj prijal Kocmurjevi vroči glavi in šele sedaj se je počutil malo okrepčanega, dasitudi ga je zelo žejalo.

Pred rovom je stalo že dokaj številno krdelec rudokopov, čakajoč, da se jih odpelje v rov. Kocmur je bil eden zadnjih došlecev in opazi takoj, da manjka skoraj polovico rudarjev, ki so ostali doma, preganjajoč svojega mačka vsled preobilo zavžitega alkohola. Nekako zadovoljno je mrmral s seboj: »Si pač junak, Jože, da moreš po taki pijanosti še na delo,« — ni pa pomislil, da se ima za to zahvaliti edino svojji ženi.

»Glej, glej, celo Kocmur je prišel danes na delo!« sliši za seboj govoriti. Ko se obrne, opazi, da je dotični, ki ga

je nagovoril, njegov sosedni tovariš France Kukla, ki mu je prijazno pokimal.

V tem hipu zadoni paznikov glas: »V dvigala!«, nakar se Kukla, Kocmur in drugi tovariši podajo tjekaj in prekinejo svoj govor.

Po preteku par sekund se prične gugajoča se vožnja v strašno globočino. Dospevši do devetega predora, poleg katerega se je nahajal Kukla in Kocmurju oddeljeni rov, korakata molče eden za drugim. Prvi, zdrav in vesel, drugi vidno utrujen. Po kratkem korakanju dospeta do cilja, nakar pričneta težavno delo. Medtem ko je Kukla nadaljeval delo brez vsakega napora, je

Kocmur zdihoval in mrmral, kajti žeja ga je močno dušila navzlic temu, da je izpil zjutraj precej vode. Takoj nato prikazovale so se tudi posledice prekratkega spanja. Oči so bile trudne, trepalnici sta utripali in pojavljati se je pričel tudi zaspanec. Velika vročina, zaduhli zrak, vse to je pripomoglo k glavobolu, poleg tega je pa dušil Kocmurjevo grlo še premogov prah, ki ga je v premogokopu vedno čez mero. Kocmurju je curljal pot raz čelo, vse celice telesa so bile takorekoč odprte, medtem ko je telesno dokaj šibkejši Kukla delal z izredno lahkoto, to pa

krepčilno. Komaj je pričel delati, že so se pojavljale prvotne slabosti in vedno bolj je čutil suho, žgoče grlo.

Medtem ko so odvaževalci premoga Kuklo komaj dohitevali, so morali oni pri Kocmurju vedno čakati in uganjali so z njim vsakojake dovtype.

Kocmur je zavidljivo opazoval Kuklo in se jezil, kako more dokaj šibkejši mož nadkriljevati njega, močnejšega, ki je že prespal toliko in toliko težkih mačkov. Skoro gotovo je prinesel seboj žganje ali rum navzlic prepovedi podjetja. Ko se je spomnil na žganje, se ni mogel več vzdržati.

vsled tega, ker ni prejšnji dan popival in se je podal pravočasno k počitku. Poleg tega je pa zaužil zjutraj svojo običajno kavo brez ruma in pa dokajšen kos kruha. Razum tega vzel je s seboj v jamo tudi precejšnjo steklenico krepčila, s katerim se je polagoma krepčal.

»Tristo vragov!« preklinjal je Kocmur vrgši kramp na stran, »to naj vzdrži vrag, ne pa človek! Tako mučenje v tej peklenski vročini, v tem dušecem prahu in s to preklicano žejo!« Nato se je napotil k bližnjemu z vodo napolnjenemu sodu, hoteč piti, ali postana, mlačna voda, katere je srknil le nekaj požirkov, mu ni pogasila žeje, kaj še, da bi učinkovala nanj

»Kukla, daj mi požirek iz tvoje steklenice, jaz ne morem več prestajati!« kriči Kocmur proseče.

»Čemu ne? Pojdi in privošči si pošten požirek,« pripomni Kukla, ne da bi prekinil delo. Presenečen vsled te nepričakovane prijaznosti plane Kocmur po steklenici, odvzame zamašek, jo nese pod nos in poduha, se li nahaja v steklenici žganje ali rum. V svoje začudenje ni mogel Kocmur konstatirati niti eno, niti drugo — v nos mu je silil le lepo dišeči vonj kave.

»Torej kavo nosi to revšče seboj! Skoro gotovo je mešana vsaj z rumom,« godrnja Kocmur in potegne precejšen požirek. Čudovito je nanj učinkovala hladna okusno-grenka pi-

jača. Njegovo, le na močno pijačo vajeno grlo je bilo kakor prerajeno in četudi je bila zanj preje uganka, kako se more uživati kavo brez ruma, je moral smehljajočemu se Kukli priznati, da mu je minula hkrati vsa žeja. Tudi delo mu je šlo spretnije izpod rok, čemur se niso mogli odvaževalci premoga dovolj načuditi, ker je bilo doslej vedno v navadi, da je prvi delavni dan po izplačilu malo pospančkal. Zbuditi se ga je smelo le tedaj, če se je prikazal nadzornik. In danes ta preobrat!

Kocmur si je izprosil od Kukle še nekaj požirkov kave in je nadaljeval delo do predpisanega mu časa, ne da bi isto prekinil. Hoteč Kuklo z delom dohiteti, se je žuril na vse pretege, kar se mu pa ni posrečilo, ker ga je Kukla prvotno izdatno prekašal.

Napočil je drugi delavni čas, ne da bi to Kukla opazil. Novodošlo moštvo je že vrelo na prostore, hoteč pričeti z delom, prvotno delajoči delavci so pa hiteli k dvigalom.

Tudi Kocmur in Kukla sta prekinila delo in se podala k dvigalu.

»Ti, Kukla,« prične Kocmur medtem ko sta nekaj časa molče korakala drug za drugim, »piješ li ti kavo vedno brez ruma in žganja?«

»Kajpada,« odgovori drugi. »Doma pijem kavo z mlekom, na delo vzamem pa vedno priznано špecialiteto proti žeji, takozvani Franckov »Enrilo!«

»Enrilo? Enrilo? O tem nisem še slišal. Odkod imaš to?«

»To dobiš pri slehernem trgovcu za par vinarjev, in sicer v zavojčkih. Prvotno sem ga spoznal pri vojaki. Med mojo prvo vojaško vajo sem se udeležil velikih manevrov na Tirolskem, kjer sem moral ob neznosni vročini po cele dneve plezati po golih skalah in to v vojni opravi. Takrat je dobil sleherni mož steklenico »Enrilo«-kave in povem ti, kar sam ne bi verjel, če ne bi bil izkusil, da je ta kava brez vsakega dodatka alkohola, pač pa treba malo sladkorja, neprekosljivo sredstvo proti žeji. Preje so pili vojaki, kljub prepovedi, umazano vodo iz raznih mlakuž, če so slučajno nanje naleteli, ali pa celo ledenomrzlo gorsko vodo iz kopnečega snega in ledu. In posledice tega? Razne bolezni, kakor legar, želodčne in črevesne bolezni, pljučnica in razna prehlajenja so bila takorekoč na dnevnem redu. Sedaj se ni pojavila niti ena sličnih bolezni. Vsak vojak si je gasil žejo s to nebeško pijačo in se krepčal, oni vojaki pa, ki

bo na skrivaj mešali kavo z rumom ali drugim žganjem, so bili večinoma utrujeni in nesposobni za daljše korakanje in so zaostali.«

»Žganje ali rum vendar krepča človeka!« pristavi Kocmur. »Krepča? O tem sem se pač prepričal kako krepča«. Brez tega krepčila smo prestali najmočnejše marše, oni pa, ki so mislili, da brez tega krepčila ne morejo vztrajati, so kmalu podlegli in zaostali. To je ravno ono napačno, goljufivo mnenje, češ da alkohol krepča, kar pa ni resnično. Prvotno se pač čuti človek okrepanega, potem pa kmalu nastopi zaspanec in nekaka omotica. Alkohol vzbuja namreč delovanje srca le trenotno, a takrat vidno razburljivo. Kri se pretaka hitreje po žilah, kar povzroči navidezno ojačenje telesa. Kakor hitro se pa pomiri razburljivo učinkovanje srca, ki odneha običajno po malem presledku, nastopi mučna zaspanost. Alkohol je strup za živce, želodec, jetra, obisti, kakor tudi za ves organizem telesa. Mala količina čistega alkohola je v stanu umoriti celo najmočnejšega moža. To učinkovanje strupa vztraja v telesu delj kakor pa navidezno ojačenje, vsled tega se polasčata človeka pozneje otopenost in lenoba, ki se pojavljata tembolj, čimveč je kdo zaužil alkohola.«

»Veš kaj, Kukla,« ga prekine Kocmur presenečen, »ti si cel zdravnik, odkod ti je vse to znano?«

»Odkar sem tukaj, sem član delavskega izobraževalnega društva; tam si izposodim večkrat koristnih knjig, ki jih doma pridno prebiram, mesto da bi posedal po krčmah, kar se tu opetovano dogaja. Doma se zabavam dokaj kratkočasneje, kakor v gostilni, to ti lahko potrdim z mirnim srcem. Poleg tega si prihranim denar, ki bi ga sicer zapil v gostilni in pa ne kvarim si zdravja.«

»Ja, če je tvoja kava En...., En....,« — »Enrilo« mu izpopolni smehljaje se Kukla, — »če je pa Tvoj Enrilo tako dobro sredstvo proti žeji, kakor mi tu omenjaš, čemu je pa le-ta v našem premogokopu tako malo znan? Pri tako napornem delu in pa v tej neznojni vročini, ki vlada skoro v vseh oddelkih rudništva, seveda še, če je voda oddaljena, včasih celo nepitna, potem se mora prilegati steklenica Enrilo naravnost izborna.«

»Kajpada, saj to si občutil danes na svojem lastnem telesu,« doda Kukla smehljaje. »Po končani vojaški službi sem se podal na potovanje in

sem sprejel službo rudarja v Westfalenu in Belgiji. Tam gredo skoro vsi rudarji običajno z veliko, včasih celo z večlitersko čutaro kave na delo. Večji del ondotnih jam je zelo vročih in tudi pitne vode nedostaja. Že doma se oskrbe rudarji z Enrilovo kavo, kajti prišli so do izpoznanja, da četudi imajo na razpolago svežo pitno vodo v jami, jim ne nudi ta tega kakor Enrilova kava. V večji meri zavžita voda povzroča vedno potenje, vsled česar postaja telo oslajeno, ne glede na to, da se vsled zavžite mrzle vode nakopljejo tudi razne bolezni. Tudi v našem premogokopu bodo prišli ljudje do prepričanja, da je umestneje prinašati seboj čutarico brezalkoholne kave, ki je zelo cena in pa naravnost čudovito gasi žejo. Starim, na žganje navezanim tova-

ti dam seboj zabojček Enrilove kave. Tvoja žena ti jo lahko pripravi eno porcijo za jutrnje delo; kako se pripravi, stoji na ovitku. Ni draga in si moreš navzlic temu, da imaš šestero otrok, sleherni dan pripraviti en cel liter sladke Enrilove kave za tri vinarje. Več kot en liter je ne boš potreboval, kajti ta količina je tako dobro učinkujoča, da boš izhajal.«

Ne da bi čakal odgovora, je zavil Kukla v svoje stanovanje in prinesel obljubljeni zabojček.

»Koliko sem ti dolžan?« vpraša Kocmur.

»Nič, mi boš pa pri priložnosti vrnil drug zabojček. Torej na svidenje jutri!« pristavi Kukla in izgine v hišo.

Na Kocmurja so napravile te besede čudovit vtis; dozdevalo se mu je,

rišem, seve ne bo odpomoči, kajti ti so že takorekoč izgubljeni, kar svedočijo njih hiračoča telesa. Le oglejmo si malo te žganju udane ljudi in te strašne posledice, ki jih je zadal kruti alkohol njih organizmu. Niso li pomilovanja vredne moške postave, predčasno ostarele, oslabele in potrte, ki jih bo rešila smrt polagoma nastopivše blaznosti?«

»Vendar se pa morejo v najlepši dobi se nahajajoči moški kakor tudi mladina in pa bodoči rodovi še rešiti krempljev te krute morilke, če bodo vztrajali na tem in si gasili žejo med delom s prijetno dišečo, krepilno in brezalkoholno pijačo, zakaj uverjen sem, da jim tudi podnevi ne bodo dišale več strupene opojne pijače. Kot takega gasilca žeje sem izpoznal Enrilovo kavo, ki jo uživam že več let.«

»No, zdaj sem pa že doma! Nič ne zameri, pa dobro srečo! Če ti je drago,

kakor da se mu odpirajo doslej zaprte oči. Spominjal se je svoje vesele otroške dobe — časa, ko je snubil svojo ženo. V duhu je videl svojo ocvetelo, od žalosti in skrbi potrto, vsled obilo prelitih solza usahneno ženo, blede, pičlo hranjene, slabo oblečene otročiče, videl je samega sebe, tavačnega po brezbrojnih gostilnah, kjer je pogнал po grlu ves svoj zaslužek. Zastudilo se mu je. . . . Vznemirjajoč strah je zdrgetal po njegovih udih — zamislil se je v bodočnost — predstavljal se je onemoglega s tresočimi se, uničenimi udi, videl se je medlega, s topimi pogledi, mrklimi očmi; pred seboj je imel nekdanjega tovariša, pijanca Sovo, ki je vsled pijače umrl v blaznici.

Ta je nešteto krat trpinčil svojo ženo, da je morala z otroci bežati ponoči in umrla borne smrti. Sinovi so bili sami zločinci, ki so posedali bogsi-

gavedi kje po ječah, hčere so se udale sramotni, žalostni prihodnosti. Spominjal se je, da si je nakopal vsled pogostega pijančevanja tresavico udov in trepetlikanje oces, na čemur ni trpel pred pijančevanjem. Spominjal se je tudi, da mu je želodec češče odpovedal in da mu tudi spanec ni donášal povoljnega miru in krepčila.

Kot posledico tega je moral hote ali nehoti izpoznati resnico Kuklovih besed, da je to povzročilo le nezmerno uživanje pijače.

»Ni li omenil Kukla, da se morejo v najboljši dobi nahajajoči moški še rešiti, imajoč trden sklep odpovedati se žganju?« mu šne hkratu v glavo. »Voljo hočem imeti pač dobro,« si misli Kocmur, zgražajoč se nad svojim dosedanjim življenjem, in nenadoma mu preide vse veselje za nadaljno nesmiselno pijančevanje. »Odslej hočem piti le En . . . En . . . Enrilo kakor Kukla in naj se mi še tako posmehujejo tovariši. Tudi seboj v premogokop ga bom jemal.«

»Je pa še zame rešitev?« — ta misel mu je bliskovito šinila v glavo. »Bože mili, če ni že prepozno . . .«

Njegova žena Marička, ki mu je prišla z najmlajšim otročičem naproti, je takoj opazila na možu vidne znake izpremembe. Predstavljala si je, da se huduje nanjo vsled jutranje buditve in se je bala očitkov ali da jo celo nabije.

Pa nič tega. Kocmur je mračno povžil svoje kosilce, ne da bi se poslužil kakor običajno pred kosilom ruma, čemur se žena ni mogla dovolj načuditi.

Po kosilu se je mračen Kocmurjev obraz hkratu zjasnil in ko se je umil in preoblekel, prične se z najmlajšima otrokoma igrati, ki se nista mogla dovolj razveseliti tega, da oče z njima kramlja, kar se je le redko dogajalo. Njegova ženka se zgolj vesolja ni znala kam dejati. Kocmur, ki je običajno prihajal potrj in mračen od dela, posebno še po izplačilnem dnevu, je bil danes kakor prerojen. Nikakega mrmranja, nikakega zmerjanja, ne kričanja ali drugih slabih lastnosti ni bilo danes opazati. — Ja, celo ruma se ni dotaknil.

Starejši otroci so prišli pravkar iz šole in pojužinali kriče svojo kavo, ne da bi jih oče karal. Žena Marička ni vedela od veselja kaj. In ko so pričeli otroci izdelovati šolske naloge, se je zanimal za to tudi Kocmur — kar se še ni nikdar pripetilo.

In še vedno veselejši je bil njegov obraz. Zvečer, ko so legli otroci k počitku, jel je Kocmur razpravljati z ženo o gospodarstvu, o otrocih itd.

»Pojdi, stara!« jo prekine hkrati Kocmur, »sezi v desni žep moje delavske suknje, ki visi na steni in daj mi sem oni zavojček.« Žena je položila svoje šivanje na stran, prinesla zaželeno in pogledala proti luči.

»Enrilo,« krikne radostno in solze se ji zableste v očeh, kajti o čudovitem učinku Enrila je čula že večkrat. Kdaj že je ona mislila nanj, hoteč moža privaditi tej pijači, a kaj, ko se tega ni upala. Saj je njen mož kazal vedno mržnjo do kave in jo imenoval navadno žlabudro.

»Ti, Jože, hočeš piti Enrilo?«

»Da, stara. Takoj jutri mi ga skuhaj in sicer en cel liter, natančno po navodilu kakor je označeno na zavoju. Dodaj tudi malo sladkorja, a ne preveč, kajti če je malo grenak, gasi dokaj bolj žejo — in brez ruma.«

»Brez ruma? Je-li to res?«

»Da, brez ruma,« doda Kocmur, ki je bil vidno ganjen vsled neprikritega veselja žene. »Poskusiti ga hočem brez ruma, kakor Kukla. Zjutraj mi naliž Enrilo v ploščnato steklenico, ohladi ga preje v mrzli vodi in mi kupi jutri dopoldan eno plehasto čutaro.«

Vesolja ginjena mu pade žena krog vratu. »Sam Bog ve, kako željno sem pričakovala trenutka, da prideš do zavesti in se odvadiš tega peklenskega

žganja, ki bi te pripravilo v prezgodnji grob!«

»Le pomiri se, draga Marička, odslej bo drugače, sicer,« pristavi resno, »se nočem več Jože Kocmurja imenovati, kajti kar on obljubi, to hoče tudi izpolniti! . . .«

Že dolgo let se ni podala Kocmurka tako mirno k počitku kakor danes.

Ko se snideta drugo jutro Kocmur in Kukla v pivnici, sta bila kaj redkobesedna. Še le pri delu je opazil Kukla, da je Kocmur upošteval njegov svet in se od časa do časa posluževal preje tako antipatične mu kave.

In Enrilo je delal tudi tukaj čudeže, kakor povsod, kjer so ga spoznali.

Izpočetka, ko je navaden pijanec, četudi se vzdrži nekaj časa pijače, v nevarnosti, da pade v prejšnji položaj nazaj, je obračal Kukla posebno pozornost na Kocmurja. Neutrudljivo ga je odvrčal od gostiln, oskrboval mu zabavne in poceni knjige, navajal ga s pomočjo žene do raznih zabavnih del v njenem vrtičku in ga večkrat prigajal k daljšim izprehodom, ob katerih prilikah ga je neutrudljivo zabaval.

Ko je uvidel, da je Kocmur v svojem sklepu dovolj trden in se ni bilo bati, da bi se udal znova pijači, ga je prepustil njegovi ženi v nadaljnjo oskrb.

Po preteku nekaj mesecev je bil Kocmur kakor prerojen. Izogibal se je vseh gostiln, četudi so se pojavljali še tako vabljivi slučajji.

»Zopet je eden rešen,« govoril je Kukla nekoč zadovoljno s seboj, izprosil si drug oddelek v rudokopu, hoteč še kakega alkoholista rešiti iz krempeljev demona, in je nadaljeval to započeto delo po prvotnem načinu vztrajno in srečno tudi naprej.

Kocmur, katerega so poznali le kot pustega pijanca, je bil odslej najboljši soprog, najskrbnejši oče in je vztrajal kot tak tudi vnaprej, čemur se niso mogli vsi, ki so ga poznali, dovolj načuditi.

Po nasvetu Kukla, čegar najboljši prijatelj je od dne izpreobrnjenja postal, je rad s svojim dobrim vzgledom in nasvetom odvrčal ostale od pijanosti in kadarkoli so ga povpraševali po vzrokih njegovega izpreobrnjenja, je rad pripoznal, da se ima zato zahvaliti le priznani dobrim lastnostim **Enrillove kave**, ki ga je tako čudovito rešila propasti.

Vsaki dan mnogo pohvalnih pism in velike narocit!

3 delni modroci!

iz preparirane trpežne lvarine po amerškem sistemu izvrstno blago pr-pravni za vsako posteljno velikost K 16—, 18—, 22—, boljši K 27—, 33—, 40—. Razpošilja pod jamstvom ranko in carine prosto po povzetju. Zamena dovoljena!

B. Schnurmacher, Taus 246, 2702 (C. & O.) 26

Ceniki in vzorci tudi od posteljnega blaga in izdelanih postelj zastoni.

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave

Veležgalnica kave

Samonaravnost

od naše tovarne kupijo zasebniki

blago za gospode in dame

najboljše kakovosti po najnižjih tovarniških cenah. Dobi se vsaka mera. Ostanki po čudovito nizkih cenah.

Zahite ajte vzorce!

Prva tisk. razpisilj. tovar. blaga

„SUDETIR“

Krnov (Jägerndorf) št. 1.

3173 Avstr. - Slezija.

„CAS“

znanstvena revija, izhaja 10 krat v letu in stane po 5 K na leto. Naročnino prejema upravitelstvo v Ljubljani.

Najcenejše in najbolj učinkujoče odvajalno sredstvo!

Fillpa NEUSTEINA

poslajeno odvajalne

krogljice

(Neusteinove Elizabetne krogljice).

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te krogljice, proste vsakih škodljivih in rimesi, vpo bijejo se z ajve jim uspihom pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahno odvajajoče, kri čistijo; nobeno zdravilno sredstvo ni ugodnejše in obenem povsem neškodljivo, da bi preprečilo izvor premnogih bolezn. Radi poslajene oblike jih radi uživajo otroci. Skatlica s 12 krogljicami stane 30 vin. ovoj z 8 skatljic, torej 120 krogljic, stane je 2 K. (Se se pošlje naprej K 24, se pošlje franco 1 ovoj!)

Svarilo! Nujno se svari pred ponarejanji. Zahtevajte Fillpa Neusteina odvajalne krogljice. Pristne in, če nosi vsaka skatlica in navodilo našo zakonito varstveno znamko v rdečem tisku „Sv. Leopold“ in podpis „Fillpa Neustein, Apotheke“. Naše trgovsko sodniško zagotavljanje embalaže morajo imeti našo terdiko.

Fillpa Neusteina lekarna „pri sv. Leopoldu“

— Dunaj, Plankengasse 6. —

3171 Zaloge v Ljubljani: Rihard Sušnik, lekarnar, in v več drugih lekarnah.

Zelodčne kapljice lekarnarja C. Brady, prej

Marijacejske kapljice imenovane, s sliko

Marijacejske Matere Božje kot varstveno znamko

so najboljše, nad 50 let preiskušeno sredstvo proti motenju v prebavi vseh vrst, gorečici, zaprtju, glavobolu in težočam v želodcu, tvoritvi želodčne kisline itd. Varu e naj se pred podobn. gla. ečimi ponarejanji i pazi naj se na kraven stoječo varstveno znamko s podpisom:

C. Brady

3268

Dobi se v lekarnah. — Razpošilja na deželo lekarnar C. Brady, Dunaj 1., Fleischmarkt 2/287. Steklenica za K 5.—, 3 dvojne steklenice za K 4.50 franko

.. Stavbeno podjetje in tehniška pisarna ..
Izdeluje načrte pod najkulantnejšimi pogoji

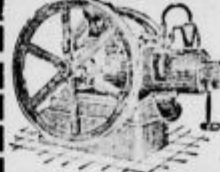
G. Rumpel, Ing., Dunaj

Filljalka Ljubljana, Hilscherjeva ul. št. 7.
Zastopnik Ing. R. PODKRAJŠEK.

Vodovodi, centralne kurjave, kanalizacije i. t. d.

CLIMAX motori na petrolej

Najcenejši obrat.

Bachrich & Co.
tovarna za motorje
DUNAJ XIX/6,
Hollighausstrasse, 63/1a.

MESO! KOKOSI! MASLO!

Pošilja se povsod franco po povzetju, vse po 5 kg po pošti: goveje in telečje meso, sveže, zadnji del K 6.—, 3-4 race ali kokosi za juho, mehke, toliste, sveže zaklane, oskubljene K 7.—; kravje mleko-naravno maslo K 10.30; kokosi ki sedaj že pridno neso jajca, l. 1911, zgodnji rod, italijanske pasme, poljubne barve, zajamci se da pride vse živo, franco povsod, po povzetju: 3 kokosi s petelinom K 7.—; 6 kokosi s petelinom K 14.—; 12 kokosi s petelinom K 24.— — B. Margules, Buczacz, 741

„Andropogon“

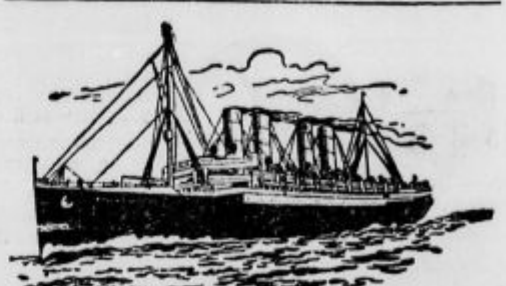
je najboljša, vsa pričakovanja prekaša: oče sredstvo za rast las, katero ni nikakoli sleparstvo, ampak skozi leta z nenavadnimi uspehi izkušena in zajamčeno neskodljiva tekočina, ki zabrani izpadanje las in odstrani prahaje. — Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade in imajo novo zrastle lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno barvo. Cena steklenice 3 krone. — Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Preprodajalci popust.

Glavna zaloga in razpošiljatev pri g.

Vaso Petričiča nasl. v Ljubljani.

V zalogi imajo tudi gg. U. pl. Trnkoczy in A. Kanc v Ljubljani, lekarna »pri zlatem jelenu«, in Ant. Adamič v Kranju, lekarna pri »Angelju« v Novem mestu in Ivan Omerzu v Zagorju ob Savi. 3264

Najcenejša in najhitrejša vožnja
v Ameriko

Je s cesarskimi brzoparniki
„Kronprinzessin Cecilie“
„Kaiser Wilhelm II.“ — „Kronprinz Wilhelm“
460 „Kaiser Wilhelm der Grosse“.
Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur
EDVARD TAVČAR, Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 35, nasproti stari Tišlerjevi gostlini.

Svoj izdelek ostro žgane strojne, zidne in zarezane strešne

OPEKE prve vrste priporoča **J. Knez v Ljubljani.**

Sprejme tudi zastopnike za razprodajo zarezanih strešnikov.

Semenska trgovina

odlikovana in edina na Kranjskem strokovno urejena, na debelo in na drobno.

Naznanjam častitemu občinstvu, da je ilustrirani cenik že 37. leto izšel in se dobi brezplačno. Največja zaloga mnogovrstnega poljskega, zelenjadnega in cvetličnega semena, vsa preizkušena in zajamčena, pristna in dobro kaljiva, kakor tudi mnogovrstne cvetlice cvetoče in palme v loncih. Izdelujejo se tudi sveži kot suhi venci in šopki po znatno znižanih cenah in razni drugi predmeti. Spoštovanjem se priporoča

Al. Korsika Ljubljana, Bleiweisova cesta 1, ali Vrtača 1.

498

Korespondent

Kristijan v starosti od 24. do 27. leta, samskega stanu

537

se takoj sprejme za neko večjo tovarno, ki je popolnoma zmožen slovensčine in nemščine v govoru in pisavi in more dokazati dobro trgovsko izobrazbo. Ponudbe pod »A 6908« na anončno pisarno Haasenstein & Vogler, A. G. Dunaj I.

Naročajte sobotnega „Slovenca“!

Važni migljaji za kmetovalce in živinorejce!

Živinski praški, ki jih že dolgo vrsto let izdeluje **Karol Richter** v Welsu, ki se vedno odlikujejo po njihovi enakomerni kakovosti in sestavi ter so se v teku časa vedno bolj in bolj udomačili pri kmetovalcih, v resnici manjkajo redkokje v hlevu; pozna jih skoro vsak kmet, da bo dobil

vsak kmetovalec in vsak živinorejec. Radi velikanskih sleparij, ki jih dandanes uganjajo nepošteni ljudje z raznimi živinskimi praški, mora človek biti zelo previden, da ne gre na limanice okoli potujočim agentom. — Kdor hoče biti za vse slučaje

najboljši, vedno enakomerno sestavljen živinski prašek, naj zahteva:

Richterjev občeznani, najbolj preizkušeni

živinski prašek za konje, rogato živino in prašiče!

To je najboljšo sredstvo za rejo in pitanje, poveča množino mleka pri kravah, služi za rast in okrepitev okostja, poveča veselje do žrtja in pospešuje prebavo. **Richterjev živinski prašek** ni nobeno tajno sredstvo, ampak snov, katera se sme povsod prosto prodajati, kar je oblastveno dovoljeno. P. n. kmetovalcem svetujemo, naj v slučajih, ako jim živina oboli, pokličejo zdravnika. Praška velja 1 zavoj 60 vinarjev, 4 zavoji veljajo 2 kroni ter se dobe povsod v boljših trgovinah, koder vise Richterjevi plakati.

Paziti je treba na znamko pristnosti!

Kjer ga ni dobili, naj se obrne naravnost na:

G. RICHTER-jevo lekarno „pri orlu“ v Welsu, Gor. Avstrijsko
Medicinalna, drožerijska in zdravilska trgovina.

Ustanovljena pred letom 1700.

Daje po

4³/₄ %

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje. Rentni davek plačuje društvo samo. Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predujme na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecev ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

2553

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

po **4³/₄ %** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vložnih 100 K čistih 4 K 75 v na leto.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Siška, stolni kanonik, podpredsed. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, državni in deželni poslanec. Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbornice in hišni posest v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojilnice«. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Silbar, župnik na Rudniku.